

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VII.

CELOVEC, SOBOTA, 19. JULIJ 1952

ŠTEV. 49 (509)

Imenovanje italjanskega političnega svetovalca v Trstu - protijugoslovanska provokacija

Na osnovi sklepov londonske konference, bi morali italijanski funkcionarji ta teden zasesti mesta, ki so jim bila določena v upravi anglo-ameriške cone tržaškega ozemlja, vendar pa rimska vlada doslej teh funkcionarjev razen dveh — Vitellia in De Castra — še ni imenovala. Svoje službeno mesto je prevzel že v četrtek le bivši genovski prefekt Vitelli, ki je bil imenovan za glavnega ravnatelja za civilne zadeve, in katerega imenovanje je potrdil tudi poveljnik anglo-ameriških čet na STO general Winterton, ki je imel posebno tiskovno konferenco, na kateri je predstavil novega italijanskega direktorja za civilne zadeve v Trstu. Baje je Vitelli gen. Wintertonu med drugim predložil tudi seznam svojih glavnih sodelavcev v civilni upravi.

V običajno dobro obveščenih krogih pravijo, da bo Vitelli zaenkrat ostal v Trstu le nekaj dni, nakar bo spet odpotoval v Italijo in šele čez približno dva tedna za stalno prevzel svoje mesto.

Glede Diega de Castra, katerega je rimska vlada predlagala za političnega svetovalca pri Zavezniški vojaški upravi, pa poroča italijanska poluradna agencija ANSA, da sta vladi ZDA in Velike Britanije sporočili italijanski vladi svoj pristanek na njegovo imenovanje. Pristanek na to imenovanje je zaradi fašistične preteklosti tega rimskega emisarja dalj časa viselo v zraku, zdaj pa se zdi, da sta vladi v Londonu in Washingtonu premagali sleherni pomislek proti tej provokaciji rimske vlade, ki je naperjena v prvi vrsti proti Jugoslaviji. Imenovanje znanega vnetega zagovornika iredentizma, ki je izpodrinil prvotno imenovanega bivšega italijanskega konzula v New Yorku Aldo Mario Mazia (o njegovem imenovanju smo namreč poročali pred 14 dnevi) jasno kaže, kakšni so nameni rimske vlade in kakšna naj bi bila funkcija, ki jo bo De Castro opravljal v Trstu.

Napredni tržaški in jugoslovanski tisk sta protestirala že ob imenovanju Diega de Castra za svetovalca Italije pri generalu Wintertonu. Kljub temu pa italijanska vlada ni hotela odstopiti od svojega stališča. Jugoslovanski in napredni tržaški tisk poudarjata da postavitev profesionalnega iredentista de Castra v Trstu more služiti le zaostrovanju odnosov med Jugoslavijo in Italijo.

Marsikaj je namreč znanega o tesnih stikih de Castra s fašističnimi poglavarji in razni dokumenti govore o njegovi vdanosti fašizmu in fašističnemu vodstvu. Demokristjani v Trstu na primer trdijo, da de Castro nikoli ni nosil fašistične uniforme, ne povedo pa, da mu je fašistično vodstvo to prepovedalo, ker ga je zadolžilo za razne tajne naloge med prebivalstvom Istre.

Izrednega zasedanja OZN zaradi Tunizije ne bo

Kabinet generalnega sekretarijata Organizacije združenih narodov je sporočil, da se Francija in Peru protivita izrednemu sklicanju Generalne skupščine. Skupina 15 arabskih in azijskih držav je s tem, kakor kaže, izgubila upanje, da se ji bo posrečilo doseči sklicanje izrednega zasedanja Generalne skupščine, za kar se te države že dalj časa trudijo. Na izrednem zasedanju naj bi proučevali položaj v Tuniziji. Za sklicanje so se izjavile delegacije 23 držav, 21 delegacij pa se je izjavilo proti. Za sklicanje pa bi bilo potrebnih 31 pritrdilnih glasov.

Po končanem študiju v Torinu se je vrnil v Istro, v svojo vilo pri Savudriji, kjer je tudi že prej imel svoj stan. Tedanje fašistično vodstvo v Rimu mu je bilo poverilo nalogo, naj se podrobno spozna s problemi Istre in s pomočjo tamošnjih fašističnih veljakov poroča Rimu svoje ugotovitve. Ko se je dodobra spoznal s istrsko problematiko, ga je fašistično vodstvo pozvalo v Rim in ga zaposlilo v ministarstvu za korporacije.

Kot funkcionar tega ministarstva je imel pomembne zveze s funkcionarji rimskega notranjega ministarstva, ki so načelovali tajni službi. Napredoval je celo do take mere, da ga je spoznal sam Mussolini ter mu dal posebno vstopnico, s katero ga je de Castro mogel obiskovati ob kateri koli uri. Postal je skratka Mussolinijev posebni svetovalec za vprašanje Istre in ljudje vedo še danes povedati, da je

često odpotoval iz Istre v Rim z Mussolinijevim osebnim letalom.

Diegu de Castru je ob kapitulaciji Italije uspelo pobegniti iz Istre v Trst. Tu se je vključil v fašistično republikansko vojsko. V poletju 1944 pa se je nenadoma pojavil v uniformi fašističnega oficirja z vrsto odlikovanj. Po koncu vojne je de Castro nekako izginil iz javnosti. Toda zvedelo se je, da je bil v letih 1946 in 1947 v Trstu eden izmed glavnih organizatorjev fašistične akcije proti tržaškemu proletariatu.

Takrat pa ga je dobro varovala angloameriška vojaška policija in čisto je zahajal na sedež angloameriške vojaške uprave v Trstu. Zato je angloameriška vojaška uprava zdaj tudi z lahkim srcem pristala na njegovo imenovanje ter s tem podprla iredentistično provokacijo.

Chicago zdaj čaka na kongres demokratov

Takoj po kongresu republikanske stranke v Chicagu, so se začeli pripravljati tudi demokrati na kongres svoje stranke, ki se bo začel pojutrišnjem, 21. julija. Kongres demokratov bo po tradiciji v istem mestu in v isti dvorani, kjer je bil pred kratkim republikanski kongres. Prvi bo začel delati verjetno odbor za izdelavo političnega programa stranke. Sodi, da bo eno izmed najvažnejših vprašanj, s katerim se bo ukvarjal demokratiški kongres, vprašanje državljanских pravic. Možno je, da bo prišlo prav v tem vprašanju do ostrejšega spopada med demokrati iz severnih in demokrati iz južnih držav. Severni demokrati namreč zahtevajo, naj bi bil sprejet obvezni program o državljanских pravicah, ki bi veljal za celotno ozemlje ZDA, južni demokrati pa želijo, da mora o vprašanju državljanских pravic odločiti vsaka država zase.

Odbor za preverjanje glasovalne pravice poedinih delegatov se je včeraj sešel. Demo-

krati bodo opravili to delo mnogo lažje kot republikanci, so sporna samo vprašanja delegatov iz Držav Mississippi in Texas, ki pa bodo bržkone tudi rešena brez težav. Nobeden izmed 20 demokratiških kandidatov še nima niti približno 616 glasov, ki predstavljajo potrebno absolutno večino za imenovanje za kandidata demokratske stranke na predstojenih prezidentskih volitvah. Po najnovejši oceni ima senator Kefauver 252 glasov, senator Russell 117 in Harriman 101 glas. Guverner Stevenson, za katerega so vedno trdili, da ima največ upanja, da bo izvoljen za demokratskega kandidata, ima samo 54 glasov.

V nekem dopisu iz Washingtona pa piše dopisnik „New York Timesa“, da bo predsednik Truman zelo verjetno spremenil svoj prejšnji sklep in postavil svojo kandidaturu na kongresu demokratske stranke, če noben drug kandidat stranke ne bo dobil dovolj glasov.

Dnevi vstaje - prazniki jugoslovanskih narodov

Za vsakega izmed jugoslovanskih narodov je njegov Dan vstaje največji narodni praznik, ki ga tudi temu primerno slavijo. Leta 1941, kmalu po brezpogojni kapitulaciji stare Jugoslavije, so se jugoslovanski narodi eden za drugim dvignili proti fašističnim okupatorjem in tako začeli najslavnejšo obdobje svoje zgodovine. Začeli so polagati temelje za današnjo novo, socialistično Jugoslavijo s prvim strelom iz prve partizanske puške.

Ljudska republika Srbija je proslavila že 7. julija obletnico vsesplošnega ljudskega odpora Srbov proti Hitlerjevemu zavojalcem. Na velikem zborovanju v Nišu je 200.000-glavi množici govoril maršal Tito, ki je posebno poudarjal zgodovinski pomen 7. julija za srbski in za vse ostale jugoslovanske narode. „Ena izmed najpomembnejših značilnosti 7. julija je v tem, je dejal maršal Tito, da je ravno v Srbiji, kjer so bile svobodoljubne ljudske tradicije vselej največje, počila ta dan prva puška, in da je srbski narod dokazal, da je pripravljen dati nešteto žrtev ne le za svojo svobodo, marveč tudi za svobodo vseh jugoslovanskih narodov. Ta dan je pomemben tudi zato, ker je tudi dan začetka boja vseh jugoslovanskih narodov, ki so zelo naglo krenili po stopinjah srbskega naroda. Sedmi julij ni dan navadne vstaje, pač na dan revolucionarne osvobodilne vstaje!“

Pa tudi v številnih drugih krajih Srbije so na Dan vstaje priredili vrsto kulturnih prireditvev, zborovanj, izletov in komemoracij na grobovih padlih borcev in talcev. Organizacije Zveze borcev so izvedle uspele pohode in obiske krajev partizanskih borb.

Preteklo nedeljo, 13. julija, pa je proslavila svoj Dan vstaje Črna gora. Istočasno so Črnogorci praznovali tudi 10-letnico ustanovitve IV. in V. proletarske brigade. Zborovanja v Nikšiču se je udeležil tudi sekretar politbiroja Centralnega komiteja KPJ tov. Milovan Djilas. Predsednik vlade LR Črne gore Blaž Jovanovič je v svojem govoru naglasil, da je bilo v zgodovini Črne gore mnogo slavnih bojev, toda s tako zavestjo, odločnostjo in patriotizmom, s takšno pripravljenostjo kot v narodnoosvobodilnem boju se ljudstvo Črne gore še nikdar prej ni borilo.

Ostali jugoslovanski narodi bodo svoje Dneve vstaje praznovali v prihodnjih dneh in tednih. Tako se sedaj slovenski narod pripravlja na proslavitev 22. julija. Kakor znano, je slovenski narod do lanskega leta praznoval dan ustanovitve Osvobodilne fronte, 27. april, in je vlada LRS šele lani izdala odlok o praznovanju Dneva vstaje namesto tega zgodovinskega datuma. Največja prireditvev na čast dneva vstaje je v Sloveniji vsako leto pohod partizanskih patrolj. Preteklo nedeljo so prv-

Križarsko vojno proti bedi in revščini, ki jo je začela Organizacija združenih narodov, je treba z vso odločnostjo in doslednostjo nadaljevati.

Trygve Lie

krenile iz severnih in severnovzhodnih predelov, med tednom pa so začele svoje pohode tudi partizanske patrolje iz vse ostale Slovenije. Na svojem prodiranju proti slovenski prestolici „partizanski Ljubljani“ jih ljudstvo vseh slovenskih krajev, predvsem krajev partizanskih borb v Sloveniji, ki so vključeni v pohodne smeri patrolj, navdušeno pozdravlja in jim izroča pozdrave, da jih ponesejo v Ljubljano. (O proslavah, ki bodo po vsej Sloveniji, predvsem pa v Ljubljani, na sam Dan vstaje, bomo poročali prihodnji teden).

Indija za pravice Kitajske

New Delhi. — Indijska vlada je odpoklicala svojega predstavnika v komisiji OZN za človečanske pravice zavoljo tega, ker se je vzdržal glasovanja o sprejemu Kitajske v članstvo te komisije. Predsednik indijske vlade Nehru je izjavil v parlamentu, da je takšno stališče indijskega delegata v komisiji za človečanske pravice v nasprotju z zunanjo politiko Indije, ki sodi, da ima Kitajska pravico sodelovati v vseh odborih OZN.

8000 delavskih svetov v Jugoslaviji

Beograd. — Po podatkih zveznega zavoda za statistiko in evidenco so bile do 31. marca t. l. v Jugoslaviji volitve za delavske svete in upravne odbore v 7011 podjetjih. Podatki manjkajo še za 1000 podjetij.

De Gaulleova stranka dalje razpada

Pariz. — Narodni poslanci in občinski svetniki še vedno izstopajo iz De Gaulleovega gibanja. De Gaulleova skupina v občinskem pariškem svetu, ki je imela po volitvah 55 svetovalcev, jih ima sedaj samo še 38. Izstopil je tudi najstarejši član. V Clermont Ferrandu sta izstopila še 2 De Gaulleova člana občinskega sveta. Podpredsednica nacionalnega sveta gibanja Louisa Weis, ena izmed najbolj vplivnih prvakinj De Gaulleovega gibanja, je podala ostavko na položaj podpredsednika in člana nacionalnega sveta.

Proti pošiljanju vojnega materiala Španiji

Odločitev angleške vlade, da bi ukinila prepoved izvoza nekaterih vrst vojaškega blaga v Francovo Španijo je vzbudila dokajšnje ugovore s strani laburistične stranke. Nekdanji laburistični pomočnik zunanjega ministra Davies je protestiral v Spodnjem domu proti temu, da bi razveljavili prepoved za izvoz določenega vojaškega gradiva in opreme v Španijo. Laburisti so nadalje očitali vladi, da je odrekla nekaterim demokratičnim državam dobavo prav istega blaga, ki ga namerava sedaj nuditi Španiji. Churchillov minister brez listnice Lloyd pa je pojasnjeval, da so ostala mnoga trgovska podjetja doslej brez pomembnih trgovinskih koristi in da bi se to stanje nadaljevalo, če bi prepoved za izvoz vojnega blaga za španske oborožene sile še veljala.

(Trgovski profiti kapitalistov Churchillovim ministrom torej več veljajo kakor borba proti Francovemu fašizmu).

Vzhodna Nemčija kritizira zapadni odgovor Moskvi

Berlin. — Uradna vzhodnonemška časopisna agencija komentira odgovor zapadnih sil na zadnjo sovjetsko noto o Nemčiji in obtožuje zapadne sile, da niso dale jasnega odgovora ter da postavljajo nepremostljive ovire za mirroljubno rešitev nemškega vprašanja. Komentator trdi, da si zapadne sile prizadevajo, da bi onemogočile sklenitev mirovne pogodbe in združitve Nemčije s tem, da do brezkončnosti pišejo note.

Slovenija nudi otrokom zdrave počitnice

V socialistični Jugoslaviji je skrb za zdravje otrok ena izmed najpomembnejših nalog, ki si jih je zastavila ljudska oblast. Za gradnjo šol, ureditev dečjih domov in otroških vrtcev vlagajo v novi Jugoslaviji ogromno naporov.

Da bi omogočili šolski mladini tudi med počitnicami čim več razvedrilnega oddiha na zraku in soncu, predvsem pa, da bi bila dana zdravstveno šibkejšim otrokom možnost, da si utrdijo zdravje in si naberejo svežih sil za delo v šoli, so že takoj po vojni pričeli s širokopotezno akcijo počitniških kolonij. Leto za letom sprejemajo preko poletnih mesecev v počitniške kolonije prirejena šolska poslopja, hoteli in domovi ob obalah Jadranskega morja ter v višinskih letoviških krajih v goratih pokrajinah Jugoslavije na deset in deset tisoče šolskih otrok, kjer skupno pod vodstvom vzgojiteljev in zdravstvenega osebja preživljajo nekaj tednov brezskrbnih počitnic, se krepijo pri igri in športu ter v skupnem razvedrilo kujejo svoje značaje in se oblikujejo v zavedne člane družbene skupnosti.

Tudi letos so s koncem šolskega leta počitniške kolonije širom Jugoslavije znova zaživele. Samo Slovenija, ena izmed manjših jugoslovanskih republik, bo omogočila letos nad 15.000 otrokom, da bodo s pomočjo ljudske oblasti, pionirske organizacije in z manjšimi prispevki staršev, ki prejema mesečne otroške doklade, uživali počitnice v raznih organizacijskih oblikah. Po doslej znanih podatkih bo letos iz Slovenije šlo okrog 6500 otrok v razne počitniške kolonije v Sloveniji in na morje. 800 slovenskih otrok bo preživelo počitnice v Avstriji in sicer na Koroškem, na Štajerskem in Gornjem Avstrijskem, v zameno pa bodo avstrijski otroci deležni južnega sonca in zraka ob morju. Okrog 2400 otrok bo vključenih v pionirska taborenja, nad 4000 otrok pa se je prijavilo na dnevna letovanja. Razen tega so se ponekod udomačili tako imenovani pionirski pohodi, ki trajajo po dva do tri tedne in nudijo šolski mladini možnost za spoznavanje svoje ožje domovine. Tudi teh se bo udeležilo večje število mladine.

Rdeči križ Slovenije pa omogoča letos že šesto leto tudi našim koroškimi otrokom, da lahko preživijo del svojih počitnic v jugoslovanskih počitniških kolonijah, predvsem na morju.

Zveza slovenskih žena v Celovcu se je za letošnja dogovorila z vodstvom počitniških kolonij v Sloveniji za sprejem skupno 200 koroških otrok slovenske in avstrijske narodnosti. Prošenj za sprejem v kolonijo pa je bilo kmalu toliko, da je pred zaključkom vpisovanja uspela oskrbeti še dodatnih 60 prostorov. Na ta način je omogočeno letos 160 slovenskim in 100 avstrijskim otrokom iz naših krajev letovanje na morju. Kljub temu pa Zveza slovenskih žena žal ni mogla ustreči vsem staršem. Predvsem ni bilo mogoče sprejeti mnogih otrok, ki so bili doslej že večkrat deležni letovanja v Jugoslaviji in pa deloma onih otrok, katerih starši so želeli poslati kar po dva ali tri. Pri tolikem številu prošenj organizacija ni imela lahko izbiri, vendar je po temeljiti presoji vsake posamezne prošnje skušala ustreči vsem, kar bodo vsi uvideli in razodni starši potrtili.

Zveza slovenskih žena je seve sprejemala v počitniško kolonijo predvsem zdravstveno šibkejše, okrepitve potrebne otroke, ki so jih priporočali zdravniki in bolniška blagajna. Med sprejetimi so izključno le otroci delavcev, naših malih in srednjih kmetov ter otroci nameščencev in učiteljev, in je bedni listič „Borec“, ki je iz tujine plačan za to, da piše od prve do zadnje vrste na vseh štirih straneh same laži, tudi tokrat nesramno lagal ko je trdil, da bodo šli na počitnice v Jugoslavijo le otroci „mesarjev s par hišami in dvemi posestvi, otroci veleposestnikov z lastnim avtomobilom in vaška buržuazija“. Nič ni pomagal njegov hinavski poziv „naj naši otroci ne odjedajo kruh jugoslovanski mladini“ niti ne zmerjanje otrok, da bodo s tem, ko bodo šli na letovanje v Jugoslavijo, „postali del nepretrgane kolone inozemske buržuazije“. Slovenski starši, naši delavci in kmečki delovni ljudje, so tudi letos v zvezi s počitniško akcijo znova pokazali, da se ne menijo za stokrat ponovljene laži tega revnega lističa, ki ga noben zaveden Slovenec ne narača ali plačuje, v kolikor pa ga našim ljudjem vsiljujejo in pošiljajo zastoj, pa ga kot slabo kopijo „lažnjivega kljukca“ berejo kvečjemu za smeh in zabavo, nakar ga uporabijo v namene, za katere je tudi ta ničvredni papir vsaj še uporaben. Prav tako se slovenski starši niso dali begati

niti s prišepetavanjem belogardistov v Mohorjevi hiši in njihovih posameznih pomočnikov na našem podeželju, ki so skušali prepričevati ljudi, da ne bi pošiljali svojih otrok v počitniško kolonijo češ, da v Jugoslaviji preganjajo vero, da tam ne smejo moliti in z drugimi takimi lažmi, kakor jih širijo pri Tednik i-Kroniki. Naše ljudstvo tem lažem vedno manj verjame, kar dokazuje tudi dejstvo, da so starši vseh 160 slovenskih otrok, ki so bili sprejeti v kolonijo, člani katoliške cerkve, da pa se prav nič ne bojijo pogubljenja, če se bodo njihovi otroci telesno, umsko in duševno krepili v Titovi Jugoslaviji.

Tudi avstrijski delavci, nameščenci in učitelji se niso zmenili za laži štajerskega lista

„Volkswille“, ki je tudi silno rohnel nad počitniško akcijo, dosegel pa le to, da je tudi avstrijskih staršev zaprosilo za sprejem svojih otrok mnogo več kakor pa jih je bilo mogoče sprejeti.

Oboji, slovenski in avstrijski otroci ter njihovi starši so Zvezi slovenskih žena ter vodstvu počitniških kolonij v Sloveniji zelo hvaležni, da jim omogočata nekaj tednov zdravih, veselih in brezskrbnih počitnic v Opatiji in Sušaku. Mnogi starši so svojo hvaležnost že tudi v dejanju dokazali s tem, da bodo sprejeli na svoje domove otroke iz Slovenije in jim nudili enako gostoljubje in ljubezen kakršno nudi delovno ljudstvo Slovenije svoji zamejski mladini.

Protestna zborovanja koroških trgovskih nameščencev

Kakor so začeli borbo za svoje socialne pravice pred nekaj dnevi dunajski trgovski nameščenci in delavci ter delavci in nameščenci špediterskih podjetij (o tem smo pisali v naši predzadnji številki), tako se na to borbo pripravljajo tudi njihovi kolegi v zveznih deželah. V sredo popoldan so v Beljaku, v četrtek zvečer pa v Celovcu imeli protestna zborovanja trgovski nameščenci največjih dveh mest na Koroškem. Govorniki funkcionarji sindikalne zveze so poročali o dogodkih na Dunaju in o pogajanjih z Zvezno gospodarsko in trgovsko zbornico ter pozivali trgovske na-

meščence, ki predstavljajo trenutno še najslabšo točko v sindikatu privatnih nameščencev, naj se združijo v borbi za svoje pravice, predvsem za ohranitev trenutnih časov za zapiranje trgovin, kajti prav ti so na osnovi neklih razsodb vrhovnega sodišča, ki jih skušajo trgovski podjetniki izkoristiti zase in proti nameščencem ogrožani. V daljši perspektivi pa je to tudi borba za dosego splošnega zakona o delovnem času, za katerega se Avstrijska sindikalna zveza že dalj časa bori, ki pa v tej parlamentarni sezoni ni mogel več priti do obravnave.

Borba OZN proti bedi in revščini

Ko se je generalni tajnik Organizacije združenih narodov Trygve Lie pred dvema tednoma mudil nekaj dni na Dunaju, je govoril tudi na slavnostnem zborovanju Avstrijske lige za Združene narode. Obravnaval je socialni položaj na svetu in poudaril zlasti velik prepad med bogatimi, gospodarsko zelo razvitimi in zaostalimi, revnimi deželami. Odločno se je zavzel za velike cilje tehnične pomoči OZN zaostalim deželam. Namen te pomoči je, vsaj delno pomagati zaostalim deželam, da bi se gospodarsko dvignile.

Prebivalstvo sveta je začelo zadnja leta hitro naraščati, ker so bili doseženi veliki uspehi v boju proti nalezljivim boleznim. To nujno zahteva povečanje proizvodnje živil. Treba je računati s tem, da se bo število prebivalcev sveta v prihodnjih 50 do 75 letih povečalo za dve milijardi. To pa pomeni, da bi utegnili nastati strašna lakota. Zato je treba križarsko vojno proti bedi in revščini, ki jo je

začela Organizacija združenih narodov, z vso odločnostjo in doslednostjo nadaljevati.

Potem je Trygve Lie govoril o dosedanjih uspehih tehnične pomoči. Do konca leta 1951 je prosilo za pomoč 78 dežel. OZN je poslala nad tisoč strokovnjakov, ki bodo vladam teh dežel svetovali, kaj je treba ukreniti, da bi premagale svojo zaostalost. Vsako leto daje OZN kakih tisoč štipendij za proučevanje najnovejših tehničnih metod.

Albanija hoče biti sprejeta v OZN

New York. — Albanski ministrski predsednik je poslal predsedniku Varnostnega sveta OZN brzojavko, v kateri ponovno zahteva, naj bi bila Albanija vključena v OZN. Obenem je v brzojavki rečeno, da Albanija podpisuje sovjetski predlog za skupni sprejem 14 držav v OZN.

800 ur brezuspešnih pogajanj

Pretekli teden je minilo eno leto od prvega sestanka med delegacijo OZN ter Severnokorejci in Kitajci v korejskem mestu Kesong. Od tedaj je bilo približno 800 ur razgovorov. „Po enem letu“, tako piše londonski časopis „Times“, „še ne moremo govoriti o premirju. Delegacije so se do konca maja sporazumele o 61., 62. in 63. členu osnutka pogodbe o premirju, od tedaj pa niso napravile nobenega koraka.“

„Times“ trdi, da so določena znamenja, da bi Severnokorejci radi videli, da bi bilo sklenjeno premirje. O tem govore več ali manj ugodni predlogi za repatriacijo ujetnikov, o

katerih so razpravljali na poslednjih sejah v Pan Mun Jonu in tudi ton kitajske propagande, ki je doživela presenetljive spremembe. „Vendar pa“, pripominja časopis, „ne moremo še ničesar reči, ali bodo stavljeni predlogi o repatriaciji ujetnikov privedli do sporazuma.“

O razgovorih v Pan Mun Jonu piše tudi „News Chronicle“ v eni izmed zadnjih števil. Kakor piše njegov dopisnik iz New Delhija, je Indija našla temeljne pogoje, ob katerih bi bili Kitajci pripravljene sprejeti sporazum o repatriaciji vojnih ujetnikov.

Nov sovjetski veleposlanik v Romuniji

Po uradnem poročilu je sovjetsko zunanje ministrstvo zamenjalo veleposlanika v Bukarešti Sergeja Kavtaradzeja in ga odpoklicalo nazaj v SZ. Kavtaradze je bil že osem let v Romuniji in sicer najprej kot načelnik zavezniške nadzorstvene komisije, pozneje pa kot prvi sovjetski veleposlanik v tej deželi. Je ožji prijatelj Ane Pauker in Vasila Luke, ki sta sedaj obtožena „odklonov in saboterstva“. Na mesto Kavtaradzeja je imenovan Anatoli Lavrentijev, dosedanji sovjetski veleposlanik v Pragi. Ob istem času so imenovali za veleposlanika v Pragi pomočnika sovjetskega zunanega ministra Aleksandra Bogomolova. Bogomolov je bil doslej sovjetski veleposlanik v Franciji. Leta 1941 pa je predal priporočilnice predsedniku kvizlinske vlade Petainu.

Londonski časopis „Times“ poudarja ob imenovanju dosedanjega sovjetskega veleposlanika v Pragi Lavrentijeva za veleposlanika v Bukarešti, da je tak korak sovjetske vlade po nedavnih čistkah v romunskih političnih vrhovih zgolj nov dokaz, da so Sovjeti med vsemi svojimi sateliti najmanj zadovoljni s to državo. Lavrentijeva — pravi „Times“ — so spet uporabili, da bi izpolnil težavno nalogo sovjetske imperialne diplomacije. Lavrentijev je namreč tisti sovjetski diplomat, ki je že enkrat igral vlogo „nove metle“. Postavili so ga na najslabše točke — najprej na Češkoslovaškem, sedaj pa v Romuniji. „Times“ na koncu navaja, da je povsem razumljivo, da je imenovanje Lavrentijeva posledica odločitve sovjetske vlade, da „bo napravila v Romuniji red“, kakršen ji najbolj ustreza.

PO ŠIRNEM SVETU

Pittsburg. — Predsednik ameriškega združenega sindikata kovinarjev Philip Murray je imel zadnjo nedeljo razgovore s predstavnikom velike jeklarske družbe „Bethlehem Steel“. Krogi, ki so blizu industrijem, izražajo spricho tega zaskrbljenost, da bo dosežen poseben sporazum med družbo „Bethlehem Steel“ oziroma kako drugo veliko družbo in sindikatomb. Boje se tudi, da bi bila s tem razbita skupna fronta delodajalcev proti zahtevam sindikata, naj bi se nameščali izključno sindikalno organizirani delavci.

Pariz. — Po obvestilih iz poučenih krogov se šest vlad, ki so udeležene pri Schumanovem načrtu, še vedno razgovarja o dnevu začetka konference šestih zunanjih ministrov. Doslej še ni bil določen noben točen datum. Po navedbah običajno zanesljivih virov pa bo konferenca v Parizu 23. in 24. julija.

London. — Angleška vlada je sklenila zahtevati od spodnje zbornice, naj še ta mesec ratificira pogodbeno sporazume z Zahodno Nemčijo. Laburistična poslanska skupina, ki se je v sredo sestala na tajni seji, meni po večini, da bi bilo treba ratifikacijo odložiti.

Washington. — Ustanova, ki se imenuje „Mednarodni monetarni fond“ je sporočila, da bi države, ki odpravljajo sedanje omejitve v blagovni zamenjavi, utegnile dobiti finančno pomoč iz tega sklada. Upravni odbor sklada se bi posvetoval s takšnimi državnimi članci o tehnični pomoči in denarnih sredstvih, ki bi jim jih dal na razpolago, da bi premagale svoje težave ob odpravitvi omejitev.

Kairo. — Zunanji minister nove egiptovske vlade je izjavil, da se bodo v kratkem začela nova pogajanja z Veliko Britanijo, ker je treba postaviti odnose s to državo na nove temelje. Dodal je, da se vafdisti še vedno upirajo obnovitvi pogajanj.

Berlin. — Policijske sile zapadnega Berlina so pričele postavljati pregraje na cestah, ki vežejo vzhodne z zapadnimi deli Berlina, da bi tako preprečili morebitne ponovne ugrabitve.

„Naša vas“

V založbi „Kmečka knjiga“ v Ljubljani je pred kratkim izšla prva številka novega kmetijskega strokovnega in zadržnega lista „Naša vas“. List bo izhajal štirinajst dni in ga bodo proti naročilu lahko prejeli redno tudi naši kmetovalci in zadržniki. Naročnina znaša za tekoče leto, ko bo izšlo skupno 14 števil, s poštnino vred 30 šilingov. Naročila sprejema „Naša knjiga“ v Celovcu, Gasometergasse 10.

Prva številka, ki je izšla, obeta, da bo to kakor vsebinsko tako tudi po pestrosti in tehnični opremitvi najboljše in najlepše kmetijsko glasilo, ki se bo lahko pomerilo z vsakim kmetijskim strokovnim listom v drugem jeziku. Kdor je bil svojčas naročnik „Kmetovalca“, si bo lahko predstavljal vsebinsko lice „Naše vasi“. Razlika med njima je pa v tem, da list v celoti upošteva sodobne pogoje slovenske kmetijske proizvodnje, kmetijskega gospodarjenja in zadržnega razvoja.

List obsega 24 strani strokovnih člankov o tekočih vprašanih kmetovanja in kmečkega zadržništva. Članki so zelo poljudni, njihova vsebina pa ponazorjena s številnimi slikami in risbami. Poleg tega prinaša list najvažnejše novosti iz kmetijstva po svetu, tržne preglede, odgovarja na vprašanja; poseben kotiček je namenjen gospodinjam. Ovojne strani lista prikazujejo številne fotografije okoli kmetovanja doma in po svetu.

„Naša vas“ je — kakor sodimo po prvi številki — list, ki išče in posreduje potrebne oblike sodobnega kmetovanja kmetom, ki zaradi malega in srednjega obsega svoje kmetije pri dosedanji ureditvi ne „črpajo z veliko žlico“ in katerih kmetije so spricho sodobnega ustroja v svetovni agrarni proizvodnji na „rakovi poti“. In baš v tem je njegov veliki pomen za naše slovenske kmečko-gospodarske razmere, predvsem pa za kmetovalce, ki se bavijo z vse globlji vprašanji, kakor so jih v stanju danes obravnavati naša „Obvestila naprednih gospodarjev“, ki se morajo zaradi splošne zaostalosti našega podeželja držati najpodrobnejših — ja elementarnih problemov v našem kmetovanju.

„Naša vas“ najtopleje priporočamo vsem našim naprednim kmetovalcem in zadržnikom.

BRATKO KREFT:

Balada o Lenčki

Dan za dnem. Kakor tovorni vlak. Počasi premišljeno, leno je teklo življenje v trgu. Srezki poglavar, župan, trgovec, zdravnik, žandarmerijski poročnik, sodnika, komisar, in kolikor je še raznih častivrednih naslovov v vsakem trgu, jih je bilo tukaj. Razdeljeni v družbe, ki so se vztrajno obrekovale med seboj, so prepili mnogo noči, da so se zjutraj prepozno in izpiti vračali v svoje urade. Brez žalosti. Smeje in s porogljivo besedo so se spominjali orožnika (kakor so kratko nazivali poročnika), ki se je preveč pajdašil z županovo ali s katerega drugega ženo. Malo prepira, velik besedi in obrekovanja. Sicer pa so bili vsi enaki. Moški nezvesti — ženske nezveste. Izmenjavali so se. Zdravnik, ki mu je pred leti žena skočila v Muro, pa se je smejal vse-mu. Vedno se je samo smejal...

Srezki poglavar je bil kaj prijeten mož. Še celo kmetje so ga ljubili in če je prišel glas o ženini nezvestobi do njih, so ga pomilovali. Redko se je sicer smejal, njegov obraz je bil vedno oster in resen kakor geometričen lik. Zdelo se je, da je že preko vsega. Tudi preko žene, ki mu je rodila troje lepih otrok, sedaj pa je s smehljajem vabila vsakogar, ki ji je ugajal.

Dela ni bilo ravno preveč. Vendar je bila po nekkih starih predpisih določena za urad še ena delovna moč: stenografka-tipkarica.

Poglavar je bil praktičen in je pisal na vlado. Razpisali so in trg je čakal... Tudi kancelist Hrašovec je čakal, ker je ležalo na njegovih mizi precej nerešenih aktov.

Vlak je vozil svojo neenakomerno vožnjo. Nekaj časa malo navkreber, nato zopet navzdol... in tako dalje. Ljubil je sunke in ljudje se niso smeli zaradi tega pritoževati.

Gospod poročnik se je vračal z inšpekcije. Škornji so mu bili blatni, hlače oškropljene od cestnih mlakuž in njegov obraz je kazal izmučenost. Nemirno je stal pri oknu in zrl na polja, brzojavne drogeve in ljudi, ki so švigali v teku vlaka mimo njegovih oči. Gledal je, mislil drugam. V kotu je sedelo dekle. Lepo, mlado dekle. Gospod poročnik jo je opazil takoj, ko je vstopil.

„Lepo dekle...“
Oblečena je bila po najnovejši modi in iz pod kratkega krila — lepe, vitke noge... Vse je bilo tako, da je moralo ugajati vsakomur, ki je imel oči za to. In gospod žandarmerijski poročnik jih je imel vedno, najsi se je vračal še s tako težke in blatne inšpekcije...

„Gospodična se gotovo pelje kam na obisk?“ Korajža velja. Zakaj bi ne govoril? Vlak vozi počasi, sunkoma, dekle dolgočasno zre po vagonu, gospod poročnik pa se vrača s puste inšpekcije in si želi neuradnih misli in trenutkov.

Oči so se povesele. Za trenutek.
„Ne, gospod poročnik, službo nastopim na glavarstvu...“ In poročnik, ki je tri dni hodil po potih uradnosti in se pričkal z žandarji, je od radosti vzkljnil z rokami.

„V službo... naša nova moč... kolosalno. Poročnik Kunaver...“
Koketno je dvignila ročico — tega se je bila naučila v plesni šoli — in gospod poročnik je prav prijetno zaužil prijem lepe, mlade roke in pogled čistih oči. Besed ni poslušal, saj se mu je za hip kar zavrtelo, le to si je zapom-

ESPERANTO SI UTIRA POT

„American Esperanto Magazine“, ki ga izdaja Armadno poveljstvo ZDA v New Yorku, prinaša v svoji majski številki zanimivo vest, da so enote severnoameriških sil začele službeno uporabljati mednarodni pomožni jezik esperanto. Armadno poveljstvo je že izdalo posebne učbenike in slovarje za esperantski jezik, ki pa so določeni izključno za pripadnike severnoameriške armade.

Poveljniki severnoameriških sil so namreč že precej časa diskutirali o tem, da bi uvedli še en tuj jezik, katerega bi se vojaki najhitreje naučili. Ker v tem pogledu niso hoteli dati prednosti kakemu tujemu nacionalnemu jeziku, so se odločili za esperanto, ki je postal poleg njihovega nacionalnega jezika službeni občevalni jezik.

Pričakujejo, da bo v kratkem vpeljalo esperanto kot službeni občevalni jezik tudi združeno poveljstvo Organizacije združenih narodov z ozirom na to, da vedno več ljudi v svetovni govori ta mednarodni pomožni jezik.

nil, da je Lenčka... in da ima komaj sedemnajst let. Oče je upokojen železničar. Pozno se je poročil — zato tako mlada hčerka. Pa bo že. Boji se malo. Pusti se ji zde ti kraji.

„O ne, gospodična, ko spoznate ljudi, ko spoznate nas, boste videli da ni niti dolgočasja niti žalosti tukaj. Dobro vino, lepa dekleta (mislil je na županjo, ki je bila zadnja njegovih —), tudi godbo in plesa imamo.“ Vse ji je raportiral. Natančno, na dolgo in na široko. Bolje kakor svojemu kapetanu, kadar ga je prišel inšpekirat.

Pomagal je nesti kovček.
In napravil je vtis na mlado, lepo Lenčko. Zvečer, ko so se našli vsi veselo razburjeni v krčmi, je paradiral. Nič ni bilo več oškropljenih hlač na njem, nič blatnih škornjev. Obrat, počesan, kakor iz škatljice. Zakaj Lenčka je bila prišla in gospe so jo že kritizirale. Najbolj županja, ki je bila zadnja poročnikova...

Le pisar Hrašovec, ki so ga pač trpeli med seboj, kakor se trpi pes v hiši, je bil žalosten tisti večer. Plešast je bil, izpit kakor vsi, nesrečen bolj kakor vsi. Njegov oče je bil tudi pisar. Poslal ga je v šole, pa ni vzdržal. Pero se je zapičilo tudi v sina in akti na poglavarstvu so čakali sorodne roke. Ril je skozi papirje kot pisarniški krt in živel, kolikor je pri svoji plači mogel. Sicer pa je pil na tuj račun. Gospodje so imeli denar in so plačevali. Nocoj so bili razposajeni in so zbadali svoje žene z Lenčko... Tudi on jo je videl. Saj bo njegova koleginja. Popoldne je bila pri poglavarju in si ogledala urad.

„To je naš večni pisar Hrašovec...“ Tako okrutno ji je bil predstavljen in ona mu je dala roko.

„Lepa je — mlada — nedolžna — njene oči — Lenčka je — In poglavar in poročnik in župan in tako dalje.“

Tisti večer, ko se je kakor vedno vrnil pijan v svojo sobo, se je zrušil Hrašovec oblečen na posteljo in se razjokal. Ob svojem zapitem življenju, ob svoji prerani pleši in ob lepi kolegini Lenčki se je razjokal. Jokal je dolgo. Če bi ga bil kdo slišal, bi morda mislil, da tuli na verigo priklenjen pes.

In v trgu je res bilo, kakor je dejal gospod poročnik. Vino, godba, ples. Lenčka je bila zadovoljna. Vse je skrbelo zanjo. Le gospe so jo sovražile in obrekovale. Ni slišala, ni še razumela, ker ji je bilo komaj sedemnajst let. Zato tudi moških še ni prav doumela. Šele

zdej je vedela, da ima čarobne oči, črne, ogljene lase, v katere bi se človek zapletel in umrl, vzbrstete prsi kakor dvoje drobnih globic. O, koliko je vsega lepega na njej! Sama ne ve, kam bi vse to dala, ko se zvečer v postelji spominja lepih besedi poročnikovih... laskavih poglavarjevih... cmokajočih županovih, ki je trgovec in kupuje in prodaja raznovrstnejše blago. Tudi svilo. Slabo prespava Lenčka svoje noči. Zaradi svoje lepote, zaradi sladkih mfkavnih besedi.

Hrašovec, župan-trgovec in koščeni zdravnik sede pri mizi. Vse drugo pleše. Ples lovskega društva. Predsednik: gospod srezki poglavar. Vse dame iz trga plešejo. Gospa županja z mladim sodnikom, gospod odvetnik z njegovo ženo — ni lepa — gospod poročnik in poglavar se — kosata za Lenčko. Lenčka pleše kar naprej in dobro in prijetno pleše. Kar sapo ji že jemlje, a mora vedno znova. Tako lepo se stisne njeno telo k telesu in ples z njo je kakor opij...

Zdravnik se reži. Župan rožlja z zlato, predolgo verižico svoje ure. Hrašovec pije. Vsi gledajo Lenčko. Župan se nasmehne, ko se prisuče Lenčka s poročnikom ali s poglavarjem ali s kom drugim mimo mize. In vedno se potleje ozre na pisarja, ki nemirno gladi svojo plešo in ne pleše. Samo pije še. Nekaj bi mu rad povedal. Pisar naporno misli.

Župan je vesel, da je poročnik pustil njegovo ženo, četudi se zaradi tega precej histerično vede, doma. Če je dober lovec in orožnik še ni rečeno, da mora oplaziti tudi županovo ženo.

Hrašovec gleda in skozi meglo svojih misli, ki so tako nejasne kakor lepota, zagleda svetlo zapestnico na Lenčini roki. Zgane se, nagne preko mize... Župan se smehlja. On ima denar.

„Lenčka“
Ena sama strahotna misel in Hrašovec se zgrozi, pije, župan pa veselo in zadovoljno rožlja z zlato verižico in se ponaša z Lenčino zapestnico. Zdravnik se smehlja, kima z glavo in čudno govori:

„Tudi jaz še pridem na vrsto, gospod župan. Sem zdravnik in sem vratar in kralj vseh skrivnosti... dragi moj župan...“

Župan ne posluša, le pisar lovi zdravnikove besede. Zdravnik je cinik. Njegova žena je skočila v Muro, ko ji je priznal, da je pomagal županji, da je pomagal poglavarji...

KAKO SO SI BUTALCI OMISLILI PAMET

Kogar koli je tujca zaneslo med Butalce, vsak jih je hvalil na glas: „Gnoja da imajo dosti in dober koruzen kruh, niti jim ne manjka dežja in sonca in poleti muh — kakor v paradizu da žive; samo pameti da nimajo prave.“

Taka hvala je Butalcem dobro dela. In so dejali: „Ko imamo obilno vseh drugih dobrot, ni vrag, da ne bi dobili še pameti, kolikor treba — za denar je na prodaj vse! Potem bomo v Butalah brez napake!“

Pa je naneslo in so praviti slišali o tujem mestu, da imajo pod mestom deveto šolo, v tem mestu da je toliko pameti, da jo kar v sodih prodajajo kakor kisló zelje.

Pa so sklenili in s sodom tjakaj poslali štiri može, da kupijo vedro pameti ali dve, kakor bo kazala cena. Peljali so se s košem, okrašen je bil s smrekicami, veselo so na komatih peli krugalčki.

Pripeljejo se v mesto, ustavijo se pred prvo krčmo, povedo, da prihajajo iz Butal in barajo, kje bi bila na prodaj pamet. Toda so dejali, da mora biti prava, dobra roba in ne predraga, drugače je ne kupijo.

Se začudi krčmar, ali je mogoče, da so iz Butall Kolikšna čast za njihovo hišo! In da

S. GREGORČIČ:

Kljubaj usodi

Kljubaj usodi,
mož sam svoj bodi!
Karkoli naj se ti zgodi,
usode gospodar si — ti.
Si til Ce res, če cel si mož,
i svoj i nje gospod ti boš.
Usode ni,
usoda svoja — to si ti!

ELLER:

Lipa

Prelepo drevo, visoka, stara si lipa,
ko v kresne dni ob cvetu cvet se prismeje,
iz dna ti sok po deblu mogočnem vreje
in vrh zadiši, mil čez poljano razsipa.

Tam spodaj pa korenin na tisoče tipa,
sesajo v tleh in bero, pojijo veje
in liste in lub, žar večne gasijo jim žeje,
življenju so vir do zadnjega, trdnega utripa.

Težek in mračen zdoljnji tvoj svet... A ne
brani
poganjkom nad sabo zelenim: v luč izposlani
vsi k soncu mlademu popke vrte polnolice.

O, pa ni nališp le jalov brstičje ti cvetno:
prahu ne trosi zlatega z igro prevzetno
vetrovom samo, ne medj le za lahke mušice.

Vsega ji niti povedal ni, pa je norica že skočila v vodo. Če bi ji, recimo, povedal kaj o tistem računu... no da, potem bi se morebiti splačalo.

„Tudi jaz še pridem na vrsto...“
Pisar se je napil. Vendar je bil bolj trezen,
nego vsi drugi.

Zjutraj, ko se je sam Bog vedi spet znašel pri škripajoči in od črvov razjedeni mizi doma v vlažni šobi, je mislil svoje mlade misli. In na Lenčko je mislil, na njo, ki bi mu lahko vrnila izgubljeno mladost in ozdravila ranjeno srce. Pa on je bil pisar, zapit peroprask z borno plačo in s prezgodnjo plešo...

Zato je mislil na samokres, ki ga bo treba kupiti...

Tako se je zgodilo, da je pisar vedno slabše opravljal svoje dolžnosti in da je župan jezil svojo ženo in z denarjem dražil gospoda poročnika in poglavarja. Vse. Lenčka je nosila njegovo zapestnico, poročnik Lenčkin robček in gospod glavar je imel za zdaj še samo spor s svojo ženo...

V pisarni!
„Gospodična...“ Pisar je bil predizen in jo je nagovoril.

„Pazite, gospodična, vaše oči so črne počplute in...“ Dalje ni mogel.

„Kaj pravite gospod Hrašovec.“ Mrtvo, mrzlo ko led. Njene misli so bile drugje. Hrašovec se je vrnil k svoji mizi in ni rekel ničesar več.

„Čuden človek...“ in je tipkala dalje. Preko uradnih ur je tipkala. Dela je bilo veliko in gospod poglavar jo je res velikokrat potreboval. V svojo sobo jo je klical in ji narekoval.

Pisar pa je buljil v nerešene papirje in iskal, bogvedi, česa...

Gospe so jo neusmiljeno obrekovale. Poglavarica je besnela in kazala nevarna znamenja histeričnosti, zdravnik pa se je krohotal. Hrašovec je videl v temi vedno njegov obraz s tisto potezo prezira in preže okrog usten, ki so se že vsesale v toliko žensk...

Iz rok v roke se je podajala Lenčka. V pisarjeve ne bo prišla nikoli. To je bila grozna misel vseh misli. In preko uradnih ur ostajata s poglavarjem v uradu. O, gospod poglavar je resen človek in ima veliko dela. Tudi svojo sobo na poglavarstvu ima lepo opremljeno. Vse potrebno in lepo.

Pisarjeve noči so se ob teh mislih zgoščale v en sam obraz, ki se mu je režal iz vseh kotov:

„Tudi jaz še pridem na vrsto...“

In pisar je jokal brez solz, mislil na samokres in Lenčko, ki je še vedno lepa in gre iz roke v roko. Iz objema v objem. V njegov hrepeneči in žalostni objem ne bo prišla nikoli.

In ko je to misel doživel, do konca doživel, se je obesil, ker ni imel denarja za samokres.

Na stol je zložil kup aktov in pritrdil vrv na klin v stropu, od koder bi morala viseti svetilka, a gospod srezki poglavar ni imel kredita za njo. Nato je vtaknil glavo v zanjko, sunil akte po tleh in obvisel. V neuradnem času.

Pokopali so ga z vsemi častmi in vsi so mu šli za pogrebom. Celó gasilci so mu nesli krsto, ker jim je pisal prošnje za podpore. Zdravnik je uničil zadnje, predsmrtno njegovo delo: bel papir, ki je bil ves popisani z enim samim imenom. Vsevprek. Do onemoglosti, do blaznosti.

„Bil je pač pisar...“ je dejal zdravnik, ki je bil cinik in je mislil na Lenčko, ki je bila tudi na pogrebu in se je smehljala mlademu sodniku.

Še vedno je lepa in mlada. Prelepa zase in za ljudi. Za življenje.

„Kako dolgo še?“ je s silo zlobe rekla poglavarica županji.

IVAN TAVCAR:

TRŽAČAN

Vsa vas je dobro vedela, da ga na svetu ni hudobnejšega človeka od Vrbarjevega Matevža. V mladosti je bil prepečen. Pri neki priložnosti, ko je hotel Ramovšemu Martinu nož v trebuh poriniti, se mu je spodrsnilo in zvrnil se je po zemlji. Martin pa je tedaj tudi potegnil svoj nož in onemu na tleh odrezal desno uho, da ga je od bridkih bolečin takoj zapustila zavest.

„Uho si pridržim,“ je dejal Matevž veselo, „sicer si ga Matevž spet na sence prišije ter se obvaruje vsake škode!“

Od tedaj je Vrbarjev Matevž hodil brez desnega ušesa kakor svetopisemski hlapec, ki mu je apostel Peter odsekel pregrešno uho.

Nekdaj sta se Tinče Muha, znan pijanček, in pa Matevž prepirala zavoljo poti do studenca. In ko je bil Muha Matevžu že vse povedal, kar se mu je hudega in grdega dalo povedati, se je ponosno postavil pred njega, ga pogledal temno ter zakričal z globokim zaničevanjem: „Brez ušesa ne pojdeš v nebesa!“

In Matevž se je srdil in je klel Martina. A še tedaj mu ni odpustil, ko mu je ta na smrtni postelji z vsemi božjimi prisegami zagotavljaj, da je odrezano uho zakopal v sveto zemljo na pokopališču, „da človeško meso ni segnilo v posvetni prsti.“

Ker je bil Matevž okrog ušes tako čuden, ga ni hotelo v vasi nobeno dekle. In ko je Tratarjevo Rotijo, ki so ji gledali krivo izpod čeljusti zobje in ki je bila najgrša ženska v devetih farah naokrog, povprašal, če ga hoče v zakon, je odgovorila zbadljivo: „Ko bi ti že bili odrezali eno nogo ali eno roko, potem bi te vzela. Ali brez ušesa? Ne morem!“

Končno jo je Matevž urezal na Žirovsko. A obraz si je obvezal z ruto, kakor da bi ga zobje boleli; tako se mu ni videlo uho, — ki se mu tudi brez rute ni videlo! In res se ga je prijela že bolj priletna žirovska ježica, s katero je stopil pred oltar. Ali zobje so ga boleli toliko časa, dokler ni gospod Andrej dovršil svetega obreda. Potem pa si je Matevž sredi cerkve odvezal robec, pokazal ženi golo svojo desno stran ter dejal hudobno: „Marušica, tega ušesa pa nimam!“

Ona pa mu je tudi sredi cerkve hladnokrvno odgovorila: „No, če bi te bila zavoljo lepote jemala, bi te tako ne bila vzela! A vzela sem te zavoljo kože in zavoljo tiste kravice, ki jo imaš pri jaslhi!“

In oba sta bila zadovoljna!

Da tak zakon ni imel božjega blagoslova, to se ve. Mati gospodinja je bila lena in najrajši je ležala na peči. Matevž je moral še celo zakuriti, če je bilo treba skuhati južino ali večerjo. Mnogokrat, ko smo stopali mimo njegove veže, smo ga videli, kako je molil svoje noge s peči, ter čuli, kako je pihal vanjo. Kadar pa je zanetil ogenj, je zlezel zdihujoč z ognjišča, srdito popadel že močno obrabljeno polence ter hitel v hišo, kjer je ležala „ona“ na peči. In s polenčkom ji je preštel kosti — a ženska se je dala tepsti ter je prespala dan za dnevom na peči.

„To ni nič!“ je dejal Matevž nekega dne, „to ni nič! Človek ne ve, čemu je oženjen! Jaz si bom sam napravil otroka!“

Oprtil si je tisti košek, s katerim je zahajal spomladi prašičke kupovat po pogorju, in je odšel v Trst, kjer so tedaj še otroke prodajali. Čez teden dni je v resnici prinesel v košu otroče, šibko, slabotno, ki je potem raslo kakor trava na razsušeni zemlji. Tega otroka je Matevž vlačil okrog, mu izkazoval ljubezen kakor rodnemu otroku ter ga pital na vse kriplice, da se nam je zdelo že preveč te ljubezni.

„Moj Tomažek! Moj Tomažek!“ mu je bila vsaka druga beseda, kadar je govoril z nami. Otrok je rasel; a bil je tenak kakor bilka na njivi in bledih lic. S seboj pa je nosil dvoje lepih oči, ki so mu izpod rumenih las zrle v svet, kakor zre modro cvetje in rumene pšenice.

Že tedaj, ko je Matevž še rad imel otroka, že tedaj se nam je smilil ta otrok prav močno. In dejali smo, da ga bo umoril.

In umoril ga je tudi.

Morda v petem letu svojega zakona — Bog ve, kako se je primerila ta nesreča — je dobila mati Vrbarjeva otroka ali nekaj takega, kar je ona otroka imenovala. Če vam povem, da je bilo to otroče podobno — materi in očetu, potem mi ni treba še posebej naglašati,

da je bilo to otroče prav grda stvar. Okrog oglja domače hiše je letalo v raztrgani, umazani srajci in z raztrtimi lasmi. Kričalo je pri vsaki sapici in se silno drlo, če smo mi vaški otročaji tu in tam, mimo hodeč, to grdobo „malo udarili“. In ko je bilo staro komaj šest let, je klelo že kakor voznič na cesti. No, pa smo ga topli, če smo ga le mogli.

Matevž je rad imel tega svojega otroka in, če je malo zakričal zunaj, je planil iz hiše, razvnet in plašan, ter skrbno povpraševal: „Kaj ti je, Tinče! Moj Tinče!“

Od tistega časa, kar se je bil pri Vrbarjevih rodil domači otrok, je postal tržaški Tomažek velik revež. Brezušesni Matevž je hipoma zgubil vso ljubezen, ki jo je poprej gojil do tega otroka. Zavidal mu je vsak grizljaj ter ga redil in pasel bolj s palico nego s kruhom. Gotovo ni zatonil dan, da bi ga ne bil pretepel enkrat ali dvakrat. Oblačil ga je skoraj na isti način, kakor se oblači lilija na polju, ki nima nobene obleke.

Šibko otroče je moralo trdo delati ter prenašati bremena, da so kar pokale kosti v njem. Kar je ostalo brez udarcev pod Matevžovo roko, to sta pretepli potem mati gospodinja in pa Tinče, moj Tinče! Nekega dne je prinesel domači sinek novo brezovko domov. Poizkusiti jo je hotel na Tomažkovi koži. A ta je stekel ter hotel rešiti svoje meso, kakor je tako navada pri človeških bitjih. Tedaj bi vi morali videti Matevža, kako je planil za otrokom in ga ujel, potisnil med kriva svoja kolena ter dejal rahlo: „Tinče, zdaj ga pa le!“

In Tinče je tepel. Mati Žirovka, mimo prišedši, pa je tudi zagodla: „Le ga, le ga, le ga!“

Samo dva dneva sta bila v letu, v katerih se je smel Tomažek do sita najesti. To sta bila tista dneva, ko je Matevž pri gospodu Andreju prejemal tržaške denarje.

Tedaj je vtaknil otroka v nedeljsko Tinčeto obleko ter ga vkel v vas h gospodu Andreju. Med potjo pa mu je stokrat povedal, da ne sme imeti solz v očeh, kadar bosta stala pred gospodom.

Stopivši v gospodovo sobo, je nagnil Ma-

tevž glavo, si razlil po obrazu milobo, prijel otroka za roko in govoril takole: „Gospod duhovni oče, otročička sem pripeljal! To ubogo otroče iz krščanskega usmiljenja sem ga vzela k sebi in sedaj ga redim in pasem! (Tomažek, poljubi gospodu roko!). Gospod duhovni oča, tako ga imam rad, prav tako, kakor bi bil moj! In koliko sne, častiti gospod oča! Letošnjo zimo mi je pozobal dva mernika suhih hrušk, tistih sladkih repnic, ki se kakor led taja pod zobmi. (No, tista hruška, ki rase takoj za hišo in se naslanja na streho!) In potrl mi je dve četrtinci orehov! Kaj se hoče, kaj se hoče, otrok rad je — in človek ima dobro srce! Tomažek, poljubi gospodu roko!“

Komaj pa sta prišla od gospoda, je premenil Matevž takoj svoj obraz. Otroka je spodil osorno domov, sam pa jo usekal v gostilno ter ondi zapil polovico tistih tržaških denarjev. Zvečer se je prilomil vinjen pod svojo streho, metal po mizi denarje, kar mu jih je bilo še ostalo, preklinjal vse „Tržačane“ ter končno prilomastil v temno, mokro sobo, kjer je spal Tomažek na plesnivi slami. Z udarci je prebudil spečega otroka ter ga pretepel, da je vedel, „kako se je kruh zastonj!“

In na peči se je oglasila „ona“ ter kričala: „Le ga, le ga!“

A tudi Tinče se je dvignil v postelji in raztegnil široko svoja usta: „Oča, le ga, le ga!“

To je bilo življenje! In to leto za letom!

Na rebri poleg Vrbarjeve hiše pa je ležal Tomažek in same kosti so ga bile. Oslabel je bil, da ga noge več niso nosile. Obsevali so ga sončni žarki ter mu razgrevali tisto malo krvi, ki se mu je pretakala po bolnem telesu. Koprneče se je oziral v dolino, kjer smo skakali mi zdravi otročaji, lovili ribe po potoku ter iskali ščinkavčevih gnezd po vejah. Nihče se ni menil za njega. Pod hruško je ležal in stradal in pričakoval zadnjega trenutka. Bog ve, ali se je kdaj zavedala uboga ta stvar, kako grozno krivico so mu napravili tisti, ki so ga v pregrešni ljubezni rodili v življenje?

Hodile so mimo vaše ženice.

„Ali te kaj notri boli?“ je povpraševala Maruša Repulja. „Če te kaj notri boli, potem

vzemi zdaj pa zdaj šop trave v usta in zveči. Tisto pomaga!“

In šla je mimo!

„Kaj pa glava?“ je vzdihovala Mica Zdihovalka. „Tudi ni dobra? Hov, hov! Najbolje bo pač, če umrješ, sirota uboga!“

In šla je mimo!

„Kaj pa želodec?“ je hotela vedeti Marjeta Togotulja. „Ali moreš kaj jesti?“

Ko ji je bolnik povedal, da bi rad, prav rad jedel, če bi kaj imel, je odgovorila dobrovoljno: „No, no, potlej pa še ni tako slabo! Če še ješ, potem še nisi pri koncu!“

In šla je mimo!

Tako jih je prišlo mnogo; vsem se je smilil, a nihče mu ni prinesel koščka kruha, da bi mu potolažil sestradani želodec.

Napočila je jesen in dozorel je sad po vsej ju. Nekega dne sem prišel na Vrbarjev vrt, „gledat, kako umira Tržačan“. Sonce je močno pripekalo. Zastokal je pod hruško, da je žejen. Ko je pil iz lončka, se mu je uprlo oko na vejo, kjer je visela rumena hruška.

„Ves dan že gledam! Ali pasti noče!“ je vzdihnil. V tistem trenutku je potegnil piš in rumeni sad — je cepnil na zeleno travo.

„Daj jo meni! Daj jo meni!“ Proseče je sklenil tanke ročice. Prinesel sem mu hruško. S prestrastno slastjo je zasadel zobe vanjo. Tedaj je prisopel po rebri navzdol Matevž ter imel oprtan koš otave. Takoj je posadil koš na zemljo, planil k bolniku in se zatogotil: „Kaj? Ti mi boš sadje pojedal, lenoba lenobasta!“

Že ga je hotel preteptati. Takrat pa je prinesel slučaj od nekod čevljarčica Sadarjevega Korla. Kakor sapa je bil pri starem grešniku, ga podrl na tla ter ga po vseh pravilih poštetih preteptov do dobrega premlatil. Potem pa je odšel z zavestjo, da je izvršil zasluženo delo.

Matevž se je ječe vzdignil ter si brisal kri z obraza. Ondi na njivi je kopal Zavratarjev Mihola. „Miholica!“ je zastokal, „ali si videl?“

„Vidiš Matevž,“ je odgovoril oni, „kadar nečem, da bi videl, tedaj ne vidim. Danes ne vidim! Ničesar nisem videl!“

„Pa si vendar kaj slišal?“

„Vidiš, Matevž, kadar nečem, da bi slišal, tedaj tudi ne slišim ne! Danes ne slišim! Prav ničesar nisem slišal!“

In tako Vrbarjev Matevž še tožiti ni mogel, ker Zavratarjev Mihola tisti dan ničesar ni videl niti slišal.

Ponoči potem pa je umrl tržaški Tomažek.

IVAN CANKAR:

Na izprehodu

Mesto je ležalo za mano; samo par temnih hiš s skoro ravnimi in majhnimi okni je samevalo tu pa tam po klanjih in nizkih holmih. Naokrog se je razprostirala tiha istrska krajina.

To je čudovita tišina, ki objemlje dušo polagoma in nečutno, kakor lega na zemljo večerni mrak. Zdi se ti, da je zaspalo tvoje srce, da so tvoja usta onemela; gledaš in posluššaš kakor v sanjah, — brez misli in brez zanimanja.

Daleč naokoli, do obzorja, samo nizko grmičevje nedoločne zelenkastorumenne barve. Ob cesti so se vile zaprašene robide, a jagode, so bile trde in brez okusa. Kakor beli nagrobni spomeniki so se dvigali med grmovjem visoki kamni, ožgani od sonca. Oglasilo se je od nekod zaspano čirčanje murnovo, a utihnilo je še tisti hip.

Pot je vodila navzgor. Na majhnem oslu je prihajala naproti stara ženska z zarjavelim, zgrbljenim obrazom in sključenim životom. Osel je povešal glavo ter zibal suho telo v enakomernem, počasnem teku; ob straneh mu je cincalo dvoje lesenih posod. V dolini pred menoj je ležala vas, — to je kakih deset nizkih hiš, podobnih rjavim kočam. Na desni se je razprostiral precej velik vinograd, a vmes so stala poredkoma figova drevesa s svojim širokim zelenim perjem in skoro dozorelimi sadovi. Par psov je lajalo hripavo za ograjami; človeka ni bilo nikjer nikogar; le iz nekega okna je pogledal teman, širok obraz.

Vas se je skrila za holom in krajina je ostala tiha in pusta. Najmanjšega glasu od nikoder. Sončni žarki so ležali v zraku vroči in mirni; kakor velikanska plošča iz razbeljenega svinca se je razpenjala nebo nad obzorjem.

Tam nekje se je pasla čreda ovac. Mlad

pastir v jopiču iz težkega rjavega sukna in v belih hlačah, od kolena dol tesno zapetih, je sedel na kamnu in pel dolgo, monotono pesem... Ali ste slišali kdaj istrskih pesmi? Vzrasle so iz te valovite, tihe zemlje, — iz peščenih holmov, iz skritih pozabljenih vasi; v teh glasovih ječi mirna, in trpljenju rojena duša, — enostavna kakor trpljenje samo, brez sladkih akordov, brez ljubeznivih melodij...

Čutil sem se precej utrujenega, ko sem prišel naposled v Dinjan. To je precej veliko mesto s starodavno cerkvijo in visokim stolpom, od koder se vidi daleč po Istri in po odprtem gorju; kadar je nebo jasno in zrak čist, — prav do Benetk. Stopnice do vrha so jako slabe.

Stopil sem v gostilno. Suha ženska s čemer-nim obrazom in umazanim predpasnikom mi je prinesla vina... Rad bi napisal na tem mestu navdušen slavospev kipečemu istranu, — toda nedostaja mi besed, iz katerih bi gorelo vsaj pol toliko ognja in cvetelo vsaj pol toliko poezije kakor iz one divne črne kaplje, — iz teh duhtečih in bleščečih črnih diaman-tov.

V gostilni je sedel samo še en gost, — majhen, droben človek v precej čedni obleki, s šilastim, nekako oblizanim obrazom in finimi belimi rokami. Pozdravil me je z naravnost frizersko vljudnostjo; čez par trenutkov pa je vzel svoj kozarec, poklonil se globoko ter prisedel k meni. Niti danes ne vem, kdo da je bil; pravil je sicer, da je učitelj, jaz ne vem kje, — toda govoril je s takim glasom, kakor bi mi hotel namigniti sam, naj mu nikar nič ne verjamem...

Govorila sva o Istri. Meni so bile nekako zoprne njegove besede, četudi ni pravil nobenih posebnih neumnosti. Jaz sam bi govoril

morda prav tako, če bi sedel pred mano kdo drug, — ne ta mehki, brezbarvni, vodeni človek, ki se mi je zdel nekak simbol neznačajnosti in potuhnjene ponižnosti. Čemu je govoril ravno o Istri? Zakaj ne o politiki, o literaturi, o filozofiji? O teh stvareh govori lahko vsak bedak...

„Jaz res ne vem, kako morejo živeti ti ljudje?... Od kamenja? Od grmovja? Od osatata?... Fej, to so vam kraji...“

V sobo je stopil priletan Čič. Oblečen je bil, kakor so oblečeni vsi istrski kmetje. Njegov obraz je bil nenavadno krepko in pravilno črtan, kar ni v Istri nič nenavadnega. Toliko lepih moških obrazov se vidi malokje drugod.

Sel je k peči in zdelo se je, kakor da se na briga za naju. Njegove velike, temnorjave oči so bile mirne in hladne, tenke, energično valovite ustne se niso zganile.

„— In to imenujejo domovino!... Zdaj torej lahko jasno spoznate smešnost tega pojma in posebno še brezsmiselnost tako zvane domovinske ljubezni. — Ko je Napoleon —“

Resnično, govoril je o Napoleonu!

„Ko je šel Napoleon skozi dolgočasno ne-interesantno Poljsko, vzel je v roko pest prsti ter zaklical ironično: „In to imenujejo domovino!“ — Kaj bi rekel, da je bil prišel v Istro!“

Meni je presedalo čedalje bolj.

„Ali ne vidite poezije, — da, ali ne vidite te samotne, melanholične poezije, — ali ne vidite teh pridržanih solza, — ne slišite tega poludušenega ječanja —“

Sramoval sem se sam svojih besed; stari istrski kmet me je pogledal izza svoje mize tako fino ironično, njegove ustne so se zakrivile v tako lahnen, neizmerno zabavljivo drgetu, da mi je šinila vročina v lica.

Ta čudoviti zasmeh, — vreden bi bil Mitterwurzerja!

„Prosim vas,“ hotel je reči, „prosim vas, dragi moj, ne bodite neslani. Samo neslani ne! Vaš sosed je bedak po naravi in, kar je naravno, to se še prenese za silo. A splozka neslanost ne...“

KOLEDAR

Sobota, 19. julij: Vincencij Pavelski
Nedelja, 20. julij: Marjeta
Ponedeljek, 21. julij: Prakseda
Torek, 22. julij: Marija Magdalena

SPOMINSKI DNEVI

19. 7. 1427 — Umrli srbski despot Štefan Lazarevič, eden najplivnejših Srbov po Kosovski bitki — 1945 Protestna stavka v Trstu zaradi aretacije antifašističnih funkcionarjev.

BLATO

Tudi Tevžej Razdrtič zasluži, da mu posvetimo v Slovenskem vestniku nekaj vrstic v spomin. Tevžej se je v naši vasi pred leti nastanil in udomačil. Zaradi njegovega lepega in mirnega značaja smo ga vsi radi imeli in nam je žal, da ga ni več med nami. Po poklicu je izvrševal težak poklic tesarja in čeprav telesno ni bil tako krepak, je delal pridno, ni zamudil dneva, in vsi podjetniki so ga cenili. Ustanovil si je družino in pridno štedil ter si je na Milačevem zemljišču postavil lično hišico, sredi zelenega travnika, kjer so se pač uveljavile besede narodne pesmi: Z nobenim purgarjem pa jas ne tavšam... Z Milačem sta se do zadnjega prav dobro razumela, kar sta ni povsod primer in podgala sta eden drugemu. Prav tako pa se je dobro razumel z ostalimi vaščani. V javno življenje ni vstopal, pač pa je vedno nosil v svojih prsih zvesto slovensko srce in je svojo zavednost in pripadnost svojemu narodu vedno pokazal. To je bila med drugimi tudi ena izmed lepih potez njegovega značaja.

Naporno delo mu je prekmalu zrahljalo zdravje in odpornost. Zavratna bolezen ga je zasledovala in prenehati je moral z delom. Iskal je pomoči v bolnišnici, toda brezuspešno in pred dvema tednoma je še le 50 let star za vedno zatislil svoje oči. Lepo število vaščanov in drugih žalnih gostov je skromnega in dobrega Tevžeja sprejelo na njegovih zadnjih poti na šmihelsko pokopališče, kjer naj si spočije od svojega trudapolnega dela. Preostanim, ženi in otrokom, naše sožalje!

DOBRLA VES

Dobrla ves, vas v središču Podjune, je postala tržna občina, torej trg. Tozadeven predlog pravnega in ustavnega odbora je deželni zbor na svojem zadnjem zasedanju soglasno sprejel in je tako občina Dobrla ves postala trg.

DJEKŠE

V gnojnični mlaki je preteklo nedeljo utonil 52-letni užitkar Janez Rudolf. Rudolf je bil na potu na Djekše v cerkev. Pri p. d. Patniku je dobil napad epileptike in padel ob gnojnišču, v neko vsled deževja nastalo mlako, kjer je utonil in so ga tam našli mrtvega.

OBJAVA

Zivinozdravnik Franc Mikl sporoča cenjenemu občinstvu, da je pričel

V ŠMIHELU NAD PLIBERKOM
svojo živinozdravsko prakso.
Stanuje v hiši Hranilnice in posojilnice v Šmihelu, telefonska številka Pliberk 283.

Na poslovilnem večeru v Sekiri

Ze nekaj dni so nas v Sekiri in okolici obiskovale manjše skupine naših mladih prijateljev pionirjev iz Doma ob jezeru in nas vabile na poslovilni večer. V sredo zvečer smo se rađevolje odzvali povabilu, ker smo bili prepričani, da bo ta večer za našo vas prav posebno doživetje, ker bo po dolgih letih zopet zadonela slovenska pesem čez Vrbsko jezero.

Ob 21. uri zvečer se je v dvorani Otroškega doma socialistične organizacije „Prijatelj otrok“ (Kinderfreunde) res zbralo lepo število domačinov iz bližnje in daljše okolice. Med odličnimi gosti pa moramo posebej omeniti tov. ministra Repiča, tov. konzula Vošnjaka, celovškega mestnega svetnika Pogatschnika, predsednika socialističnih „Prijatelj otrok“ g. Thurnerja, upraviteljico Doma v Sekiri, gospo dr. Herzogovo in več drugih uglednih gostov iz Celovca s soprogami. Nadalje so bili navzoči gospod učitelj Hribnik iz Hodiš, pevski zbor SPD „Zvezda“ Hodiše, skupina delavcev iz Vetrinja in celo iz Kotmare vsi so prišli nekateri tovariši.

Tovariš Boris Mikoš, član odbora Zveze študentov ljubljanske univerze je izrekel vsem navzočim gostom pristrčno dobrodošlico in jih iskreno pozdravil. Takoj za pozdravnim nagovorom je najprej nastopil pionirski zbor pod vodstvom tovariša Toneta Ljubiča in zelo ubrano zapel tri pesmi, ki so jih vsi navzoči z burnim aplavzom nagradili. Najboljše razpoloženje je bilo takoj vzpostavljeno in trajalo pri vseh naslednjih točkah sporeda. Recitacije, ki so jih predvajali pionirji in pionirke, so bile zelo posrečeno z občutkom podane. Baletni valček, ki sta ga ob spremljevanju harmonike neke študentke predvajali dve mladi pionirki, je bil posrečen vložek v večerni

spored. Ob nastopih smo opazili in moramo priznati, da so se vzgojitelji mladega slovenskega naraščaja temeljito potrudili in iz nardarjene mladine ustvarili prave male umetnike. Še je nastopil oktet študentov in nam poklonil nekaj izvrstno zapetih pesmi. Pod vodstvom tovariša Foltija Pavliča je podal za oddolžitev nekaj domačih pesmi hodiški moški in mešani pevski zbor. Po odigranju še enega plesa „Beli golobček“ ene izmed pionirk in s spremljavo harmonike je mogočno zadonelo v dvorano petje študentskega pevskega zbora pod taktirko dirigenta Radovana Gobca. Občinstvo je zastrmelo ob krasni harmoniji in ubranimi glasovi tega na Koroškem že dobro znanega zbora. Vse njihove pesmi so izzvale mogočen, hvaležen in dolgotrajen aplavz.

Ob zaključku se je tov. Vida Rudolfova zahvalila v imenu vseh otrok in študentov Slovenski prosvetni zvezi in Zvezi slovenskih žena ter vsem, ki so omogočili slovenski mladini štiritredensko bivanje ob Vrbskem jezeru.

Potem pa se je razvila animirana in lepo uspela družabnost. Za godbo je skrbel orkester šestih tovarišev. Topla domačnost, ples in zabava, je povzročila najboljše razpoloženje. Šele po polnoči smo se poslovili in razšli pod vtisom lepega večera, ki ga, kakor so se vsi izražali, le redkokdaj doživljamo. Želimo, da bi nas mladi tovariši iz Slovenije v bodoče spet obiskali in želimo predvsem, da bi vsi, pionirji, študenti in vodstvo odneslo seboj v domovino iz Koroške najlepše vtise in spomine.

Včeraj so dragi gostje odpotovali in kakor zatrjujejo, z lepimi vtisi. Na skorajšnje svidenje!

Dvoje priznanj našim pevcem

Kogar koli sreča izmed stotih udeležencev VII. koroškega festivala v Guštanju-Ravnah, ti zagotavlja, da mu bo ta dan ostal v trajnem in lepem spominu. Le kmalu si spet želijo vsi tako lepega doživetja, tako odkrite in pristrčne domačnosti med svobodnimi rojaki, ki si prosti gradijo svoje politično, gospodarsko in kulturno življenje, pri čemur je udeležen ves narod in vsak posameznik.

Pri zaključku festivala v Ravnah je bil ves narod povezan s svojimi predstavniki političnih in množičnih organizacij, pod pokroviteljstvom ministra Franca Leskoškega. Koroške Slovence je oficielno zastopal predstavnik Demokratske fronte Janko Ogris.

V dokaz in bodrilo, da koroški Slovenci na festivalu nismo ostali neopaženi, objavljamo poročilo iz mariborskega „Vestnika“, ki med drugim pravi: „Višek navdušenja pa je bil, ko so prišli, čeprav malo z zakasnitvijo, naši bratje Korošci z onstran meje. Zadonela je lepa koroška pesem „Mav čez izaro“. Ljudje so prisluhnili čuteč, da smo eno.“

Pa tudi Primorski festival v Ajdovščini bo ostal pevskega zboru iz Hodiš v nepozabnem

spominu. Vsi prestani naporji vročega dneva so bili bogato nagrajeni z mnogovrstnim in neizčrpnim sporedom prireditve med primorskimi brati, ki so praznovali pomembni dan svoje dokončne osvoboditve.

Tudi na tej množični in dobro pripravljani prireditvi, med močnimi in dobro izvežbanimi pevskimi zbori so nastopili naši koroški pevci iz Hodiš. Ocena, ki jo prinaša „Ljudska pravica“ o petju in glasi na festivalu, piše o nastopu hodiških pevcev naslednje:

„20-članski koroški mešani zbor iz Hodiš, ki ga vodi Foltej Pavlič, je tri koroške narodne („Tam kjer teče bistra Zila, „Ej, vigred je to“, „Je pa krajčič posvava“) zapel ne po kakšnih umetnih uredbah, temveč kakor jih poje ljudstvo samo. Njegovo petje je mehko, močno čustveno, vendar ne sladkobno. Ta nastop je bil pristrčna manifestacija koroške slovenske ljudske kulture.“

Ta pozornost, ki jo uživa naša pesem vseh vseh, bodi vzpodbuda pevcem vseh naših dolin naj jo nadalje gojijo z ljubeznijo in vztrajnostjo.

CELOVEC

Minuli ponedeljek so se pričeli v prostorih delavske zbornice pedagoški tečaj za učitelje. ki jih po nalogu prosvetnega ministrstva že šesto leto prireja deželni šolski svet. Tečaj, na katerih so udeleženci razdeljeni na več strokovnih skupin, bodo trajali dva tedna. Za kritje stroškov je prispevala večji znesek koroška deželna vlada.

V okviru ljudskih univerz je priredila delavska zbornica v delovnem letu 1951/52 202 tečaja. Od teh jih je bilo 27 splošno izobraževalnih, 39 strokovnih, 56 jezikovnih, 34 mladinskih in 27 ženskih tečajev, 13 tečajev je nudilo osnovno izobrazbo, 3 pa so bili namenjeni gojitvi praktičnih umetnosti. Posamezni tečajji so trajali povprečno po 30 ur, vodili pa so jih priznani strokovnjaki. Skupno se je teh tečajev udeleževalo 4091 oseb.

Na račun mestne uprave gradijo v Celovcu 130 stanovanj, ki bodo večinoma še letos dogotovljena. Lani je bilo na področju Celovca izdanih skupno 262 gradbenih dovoljenj, med temi za 191 enodružinskih hiš, za 56 hiš s tremi stanovanji ter za 4 zgradbe z več kakor pet stanovanji. Večina teh zgradb je bila tudi zgotovljena. Poleg tega je bilo lani zgrajenih več tovarniških in obrtnih objektov, delavnic, skladišč, znova pozidanih pa tudi 18 stanovanjskih hiš, ki so jih poškovala bombe. Kljub lanskim izrednim živahnim gradbenim dejavnostim pa je ostala stanovanjska stiska v mestu še vedno zelo pereča in je tudi letošnje gradnje ne bodo mogle znatno omiliti.

REPLJE

Cestitamo Folteju Pruteju, ki ga poznamo kot prekupca lesa blizu in daleč, ki se je dne 7. julija poročil in si izbral za svojo življenjsko družico Marijo Podgornik. Bilo srečno!

Koroški velesejem

Poseben kontingent lesa za Zapadno Nemčijo. Tekmovanje najlepše urejenih izložbenih oken. Italija na koroškem velesejmu.

Po dogovoru med zastopniki zbornice za obrtno gospodarstvo, koroškega velesejma in avstrijsko-trgovinske delegacije v Zapadni Nemčiji je odobrilo ministrstvo za trgovino za nemške izvoznike lesa v Zapadno Nemčijo v okviru koroškega velesejma poseben kontingent rezanega lesa v višini 5000 kubičnih metrov.

V okviru koroškega velesejma bo priredila koroška trgovska zbornica tekmovanje najlepše urejenih izložbenih oken pri trgovinah v Celovcu. One trgovine, ki bodo imele najlepše opremljene svoje izložbe, bodo dobile posebno priznanje in nagrade.

Da bo omogočeno italijanskim razstavljalcem udeležiti se koroškega velesejma v Celovcu, je zvezno ministrstvo za finance odobrilo za Italijo poseben kontingent za izvoz in uvoz v višini 25 milijonov lir. V okviru tega zneska bo Italija uvozila v Avstrijo posušeno južno sadje, svilo, razne stroje in živila. Avstrija pa bo izvažala v Italijo aluminij, papir, heraklit, lovsko orožje, železnilo in lesene izdelke.

Beli mecesen

16

Gledal je v dolino, kje so stala človeška bivališča in so se sončile njive krog njih. Prvič v življenju se mu je vzbudila čudna želja. „Če bi mogel imeti tam pri vodi, pred gorami majhen mlin.“

Sam sebi se je začudil, tako se ga je polasčala prikazen. Med zelenjem stoji hišica, zanj in za Katarino. Mlinsko kolo se vrti od jutra do večera. Žena stoji pri kamnih. Lase ima bele od moke. Otrok se igra pri vodi. Po kameniti stezi prihajajo trudne žene. Zaklje nosijo. Mlinsko kolo se enakomerno vrti. On pa leži za mlinom v gozdu in poslušša. Tam pa leži on, njegov sin. Razločno ga vidi sredi vrtička pred hišo. Ribe lovi.

Martin je postajal vedno bolj zamišljen. Tako se je užitval v sanje, da so prijatelji zaman prisluškovali, kdaj se bo zopet oglasila njegova puška. Kadar se je spuščal po stezi navzdol, je že menil, da ga zagleda. V ušesih mu je lopotalo mlinsko kolo. Ko pa je stopil v gozdno tišino pred kočo, je povsod oči. Tako daljna in tuja je bila ta predstava, da ni mogel verjeti v resničnost.

Katarina je našla svojo srečo. Bojazen, da bi izgubila Martina, je izginila. V kočo ji je sijalo sonce.

Ko pa ji je nekega večera Martin razodel svoje misli, ni mogla spati vso noč. „Jaz bi

bila zadovoljna s streho iz lubja. Tako se nisem bila nikoli srečna. Ampak on bo nesrečen, če ne bova imela mlina. On... Martin.“ Proti jutru se je odločila. „Mora ga imeti! Mora!“

Čez dan je sedela pred kočo in držala roke v naročju. Pogled se je izgubljal v sončnih lisah v gozdnem pokroju.

„K staršem bi šla...“ Zdrznila se je. „Ne, tja ne morem.“ Pred očmi je vstajala Balantova podoba. Še enkrat se je tiho oglašalo. Zalesketalo je srebro. „Ne, ne, Martin noče, noče,“ se je upiralo. Izza grmovja je pogledalo sonce, kakor bi prisiljal človeški obrazek. Spomnila se je njegovih besedi: „V nedeljo bi sedeli vsi skupaj na klopi pred hišo.“ Vedno strastneje se je oklepala misli: „Balant bo dal... Prosila bom. Potem nikoli več.“ — „Kaj boš prosila, denarja je nagrabil v izobilju. Mladost ti je vzel. On mora, mora dati!“ Misli so jo ujele. Ko se je znočilo, se je zganilo. Martin se je vrnil ter jo čudno pogledal. V očeh ji je plamtelo, hitreje je hodila.

„Kaj ti je, Katarina?“

„Če pojde po sreči,“ se je smehljala, „bova drugo spomlad že mlela.“

Neverjetno je zmajal z glavo. „Ne bo nič. Gržina je bil pri vodi, je trem odpovedal.“

„Tiho bodi, Martin,“ je dejala. „Kam pojdeš jutri?“

Pogledal je. „Zakaj vprašuješ?“

„Kar takol!“

„Nemara me ne bo zvečer nazaj. Pod Sku-

to je lepa stara koza. Pojutrišnjem bodo lovili. Eno uro preden pridejo, bo moja.“

Nič ni odgovorila. Martin je odšel na vse zgodaj. Prisluškovala je. Visoko gori v stenah se je oglašalo ukanje.

Nato je zaprla kočo in odšla. Dospela je do tunjske cerkve. Vrata so bila odprta, nikogar ni bilo v cerkvi. Zadaj pri vratih je postala. Uprla je pogled v oltar in prosila: „Pomagaj mi!“

Previdno je zapustila cerkveno dvorišče in se spuščala med leščevjem. Kadar je začula človeka, se je skrila v grmovju.

Pred krčmo se je potuhnila v mejo. Mrtvaška tišina krog hiše. Vrata zaprta. Čakala je. Hlapec je leno prihajal čez vrt in izginiil na skednju. Stara mačka si je lizala šape v sencih.

Zaskripalo je v dvereh. Malomarno je stopila dekla na prag, zazdehala in odšla ob nji: vi. Tedaj je Katarina vstala.

Maček se je dvignil in najezil hrbet. Hitro je vstopila in prislušnila. Nikogar. Iz sobe je prihajalo zamolklo sopenje. Odprla je vrata. Stala je pred njim. Hotela je pasti na kolena. „Za mlin mi daj,“ bi zakričala.

Toda beseda ji je zastala. Balant je gledal izbuljeno, ustnice so se mu tresle, roka je segala po palici.

V Katarini je zavrelo. Planila je k njemu in hotela odpreti omaro v zidu. Nečloveško je zahropel. Uzrla je srebro. Zgrabil jo je za ro-

ke in hreščal. Pene so se kazale na debelih ustnicah.

Po tleh je zažvenketalo. Iz jerbasa se je usulo. Krčevito so jo oklepali njegovi prsti.

Zarjovel je in se hotel dvigniti. Pa mu je glava omahnila, grčanje se je trgalo v prsih, roke so postajale mrzle.

Mesnat, debel jezik mu je lezel iz ust. Katarina je od straha zavpila. Ugriznila je v mrzlo roko.

„Kristus, Kristus!“ Z nadčloveško močjo je razklenila prste. Glava je ležala na slonilu klopi, iz ust je molel modrikast jezik. Po tleh so ležali srebrni denarji.

V glavi se ji je vrtelo. Bežala je skozi vrata, maček je preplašeno odskočil. Čez polje je tekla in padala. Tedaj se je zavedla. „Ljudje me bodo videli.“ Vrgla se je na zemljo in grebla s prsti, da bi se skrila.

Nj šlo. Plazila se je po vseh štirih med žitom. Za mejo je hušknila v gozd.

Maček je počasi prišel v hišo, skočil na mizo in predel pred mrtvim gospodarjem.

Skozi gozd pa je bežala Katarina. Kamor je pogledala, debel, mesnat jezik iz spačenega obraza. Okoli zapestja mrzli vlažni prsti.

„Martin, Martin,“ je počela, ko se je spotaknila ob korenino. Zdelo se ji je, da je divja gonja za njo. Veje pokajo, ljudje kriče.

Pred kočo se ni ustavila. Mrak je zgrnil strašne prikazni krog nje.

(Dalje)

ZA GOSPODINJO IN DOM

Nekaj o pravilni prehrani

Kakor vsa živa bitja, rastline in živali, tudi človek neprestano potrebuje hrano. Iz hrane dobivamo moč in toploto in dokler doraščamo, tudi snov za rast. Vse življenje pa nam daje snovi za obnavljanje telesnih stanic. Moč za delo dobimo na ta način, da se pri izogrevanju hrane tvori toplota, ki je za obstoj živih bitij neobhodno potrebna.

Naloga prehrane je torej vzdrževati ravnotežje med tem, kar telo sprejema in med tem kar oddaja. S hrano dobiva telo snovi, iz katerih je zgrajeno, ki ga ogrevajo in mu dajejo moč za delo. Ker telo hranijo, jih imenujemo hranilne snovi. Te hranilne snovi so različno porazdeljene v živilih, kakor v moki, stročnicah, v zelenjavi, mleku, jajcu, siru, mesu itd. Nujno potrebne sestavine hrane, brez katerih telo ne bi moglo prebiti in ohraniti življenja, so beljakovine (meso, drobovina, mleko, sir, jajca itd.), toščice, sladkor in škrob, voda, razne soli in vitamini.

Glede na te snovi bomo sestavljali primerne jedilnike. Pri tem bomo mislili na ljudi, za katere bomo kuhali. Mladi ljudje, ki so v dobi razvoja in se veliko gibljejo, potrebujejo več ne samo beljakovinaste temveč tudi druge hrane, zelenjavo, sadje. S težkim telesnim delom zaposlenemu človeku, zlasti če je napor združen s gibanjem v svežem zraku, prija močna, krepka hrana, ki jo sestavljajo teže prebavljiva živila kakor stročnice (fižol, grah, bob), zmesna moka, prekajeno meso itd. Tako sestavljena hrana daje telesu moč in silo, ki jo uporabljamo pri delu. Za duševne delavce in ljudi, ki veliko sedijo, izberemo primerna živila in jih pripravimo tako, da ne preobremenjujejo prebavitelj in so lahko prebavna (belo meso-teletino, perutnino, mlečno in zelenjavno hrano). Posebno pazljivo moramo posvečati pripravi hrane za stare ljudi, katerih organizem že slabo deluje. Zanje morajo biti lahko prebavljive jedi, ki ne obtežujejo želodca (teletje obare in iz perutnine, razne pretlačene zelenjave, krompir, mlečna hrana, kompoti). Prav tako mora biti prebavljiva hrana za bolnike in okrevajoče. V tem primeru upoštevajmo zdravnikova navodila.

Ko določamo, kaj se bo kuhalo, ne smemo prezreti letnega časa in skrbeti moramo, da pride v zadostni množini na mizo. Pri sestavi jedilnika pazimo tudi na to, da dajemo na mizo vedno mešano hrano, to se pravi, da damo nekaj bolj močnih in nekaj manj redilnih jedi. Na primer kadar nameravamo dati za obed kako zelo tečno juho, tedaj naj bodo naslednja jedila manj redilna in narobe. Pazimo tudi na to, da naj juhi iz zelišč sledi meso s kako omako namesto s kako zelenjavno prikuho. Kadar dajemo obarno juho, ne dajamo še mesa v omaki, temveč pečeno meso s prikuhami ali s solato ali pa močnate jedi. Sploh dajajmo poletni lažje, pozimi tečnejše juhe, a tudi druga jedila naj bi bila pozimi tečnejša kakor poleti.

Drugo pravilo, ki ga gospodinjice poznajo, je določen red pri dnevnem prehranjevanju. Ni toliko važno, ob katerih urah jemo, važno je, da se držimo nekega reda. Le na tak način hrano dobro prebavimo in se izognemo želodčnim obolenjem.

Ni vseeno ali uživamo hrano z veseljem ali slabe volje. Gospodinjice vedo, da vpliva ugodno vsaka malenkost, čista posoda, lep pogrnjen miza, celo cvetlice na mizi niso brez pomena.

Vodo piti po uživanju sadja je škodljivo

Dejstvo je, da uživajo pri nas še vedno vse premalo svežega sadja, ker če bi pri nas uporabljali one množine sadja, ki jih priporočajo iz zdravstvenih vidikov, bi morala Avstrija celo pri najboljši sadni letini še velike množine sadja uvažati. Važno je vedeti, da uživanje sadja ni noben luksuz ali sladkosnednost, temveč da doprinese velik del k zdravi in naravni prehrani mladih in starih ravno sveže sadje. Sveže sadje vsebuje mnogo mineralij in vitaminov, ki krepijo odporne snovi v organizmu, ki jih organizem za najrazličnejše funkcije neobhodno potrebuje. Ker pa gre sadje od drevesa do konzumenta pogosto skozi številne roke in je zelo lahko mogoče, da se sadja oprimejo glivice, je zaradi tega umestno, da se sadje pred uživanjem opere.

Pogosto izražena bojazen zaradi glivic na sadju povzroča mnogo manj vzrokov za obolenje na želodcu in čreveh kakor pa, če se kdo po uživanju sadja napije mrzle vode. Posebno otroci radi pijejo na sadje vodo. Po uživanju sadja je treba vsaj za nekaj ur opustiti pitje vode, ker vse sadje itak obstoja večinoma iz vode. Pitje vode na sadje ima lahko za posledico mučne bolečine, ki morejo postati usodne. Kdor mora po uživanju sadja brezpogojno piti, naj se omeji na majhno količino čaja.

KUHARSKI RECEPTI

Krompirjevi cmoki: Potrebuješ krompir, mast, čebulo, peteršilj, moko, 1 jajce in drobtine.

Kakšnih osem olupljenih, v slani vodi kuhanih krompirjev pretlači na desko. Na presnem maslu ali masti zarumeni drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja. S tem zabeli krompir, prideni eno jajce in toliko moke, da vnetiš gladko krompirjevo testo. Oblikuj za drobno jabolko velike cmoke, kuhaj jih v slani vreli vodi 10 do 15 minut. Kuhane zdevaj na krožnik in zabeli z drobtinami, ki si jih sprožila v presnem maslu. Serviraš jih k mesu z omako ali h kaki prikuhi ali solati.

Nadevane kumare: Potrebuješ 2 ali več kumar, ostanke mesa (govedina iz juhe) ali pečenke, žemlje, 1 jajce, zelenjavo in začimbe.

Kumare olupij, pri pečlu malo odreži tako, da lahko izdolbeš mehko sredico. Meso, kakršno koli, zmelj ali drobno sesekljaj, mu prideni namočeno in ožeto žemljo ali kruh, 1 jajce, malo prav drobno zrezane čebule, ščepec popra, česen in kumine. Prav dobro premešaj in napolni izdolbene kumare. Nadevano kumaro pokrij s pokrovičkom, ki si ga prej odrezala in z zoborebcom zašpiljila. V kozi napravi prežganje iz masti, moke, ga primerno razredči z vodo, prideni limonove lupinice, nekaj kapljic limonovega soka, vršič majorana in zelenega peteršilja, osoli in premešaj na to omako položi nadevane kumare in jih kuhaj 10 minut. Pazi, da se ne razkuhajo.

Pečena karfijola: Potrebuješ karfijolo, prežganje, tri jajca, parmezan, drobtine in malo smetane.

Karfijolo osnaži in jo skuhaj v slani vodi. Deni jo v primerno kozico in polij z naslednjim nadevom: iz žlice moke in žlice masti naredi blede prežganje, zalij z mlekom ali s smetano, da je prežganje gladko in ostavi. Hladnemu primešaj 3 jajca, malo smetane, malo parmezana in soli ter toliko drobtin, da je nadev gosto tekoč. Polij čez karfijolo in speči. Karfijolo lahko serviraš tudi kot samostojno jed, s solato ali brez nje.

VREDNOST MEDU KOT ŽIVILA

Moderna raziskavanja so uvrstila med najbolj zdrava živila. Večkrat ga po zdravniškovi odredbi uživamo kot zdravilo. Natančna kemična preiskava je ugotovila, da vsebujejo razne vrste medu, različne količine vitaminov A, C in D. Čeprav količine vitaminov niso velike, so važne zato, ker prehajajo brez posebnih prebavnih procesov s sladkorjem, ki ga med vsebuje, takoj po zaužitju v kri. V glavnem poznamo ajdov, cvetlični, akacijin in smrekov med. Poskrbimo, da ga bodo dobili zlasti slabotni otroci. Z njim lahko nadomestimo tudi sladkor v čajih in raznih poletnih okrepčilnih pijačah.

Drobni nasveti

Kislina osvežuje. Najbolj zdrave kisline so: limonin sok in ostale kisle sadje. Dobro je kislilo mleko, surovo kislilo zelje in kisle kumare.

Odlčno lahko varčuješ z nogavicami, če daš v čevlje podplat z baržuna.

Neprijeten vonj iz lijaka odpraviš, če vanj položiš velik kos sode in nato odliješ tople vode.

Zmečkano obleko zravnaj, če jo položiš v vlažen prostor.

Preproga ne bo nikdar izgubila sveže barve, če jo pred pometanjem potreseš z vlažno soljo ali jo po stepanju izbriseš s krpo, namočeno v slani vodi.

Mleko je dobro, če ostane kapljica na koncu igle, ki jo pomočiš vanj; drugače zdrkne z igle.

Podplati dalj vzdržijo, če jih namažeš z glicerinom.

Maslo ostane dolgo sveže, če ga poliješ z mrzlo prekuhanano slano vodo.

Plesniv kotel osnažiš, če v njem pol ure kuhaš krompirjeve olupke.

Počeno jajce lahko skuhaš, če ga oviješ v tanek svilen papir, vodi pa dodaš soli.

Klobase ne pokajo pri kuhanju ali pečenju, če jih prej pomočiš v vrelo vodo.

Čevlji postanejo nepremočljivi, če jih nekoliko ur namakaš v gosti milnici in jih potem posušiš.

Lasje je najbolje umivati in izpirati z dežnico, ker jim daje poseben sijaj.

Z milom varčuješ, če mu podložiš nekoliko stanjol papirja; to preprečuje preveliko topitev mila.

Smrčati preneha človek v spanju, če se nahalno dotakneš njegovega grla.

Če imaš tesno obuvalo, nalij vanj gorilnega špirta; potem obuvalo takoj obuj in se ti bo prilagodilo nogi.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Sobota, 19. julij:

6.10 Za kmetijstvo — 6.20 Jutranja glasba — 7.15 Pestre melodije — 8.45 Literarna oddaja — 9.05 Kar športnika zanima — 11.00 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 Zeli si kaj — 16.15 Filmski magacin — 18.00 Nekaj za nabiralce znamk — 18.30 Ženitovanijski običaji pri Slovencih. Poje akademski zbor pod vodstvom R. Gobca — 20.15 Sportna poročila — 20.20 Švicarsko-štajerski večer.

Nedelja, 20. julij:

7.15 Duhovni nagovor. Pester spored — 8.10 Kmečka oddaja — 10.00 Maša — 11.15 700 let mesto Lienz — 12.45 Kulturno zrcalo tedna — 14.45 Pozdrav za mesto in deželo — 16.14 „Bodi pozdravljena Avstrija!“ — 17.30 Mala nedeljska revija — 20.15 Sportna poročila — 20.20 Kako je doma bilo! — 22.15 Olimpijske poletne igre 1952.

Ponedeljek, 21. julij:

6.15 Jutranja glasba — 7.15 Pestre melodije — 8.30 Pozdrav zate — 10.30 Mali koncert — 10.45 Artisti, živali in senzacije — 11.00 Veder dopoldne — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 13.45 Glas mladine — 14.30 Poročila. Objave. Teđen in mi — 14.45 Okoli tekočega dela v kmečkem gospodarstvu — 16.00 Pevska ura — 19.15 Tukaj je Evropa.

Torek, 22. julij:

6.10 Za kmetijstvo — 8.30 Pozdrav zate — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 14.10 Kar si želite — 14.30 Poročila. Objave. Zdravniški vedež. Kaj je novega po svetu? — 15.00 Francoska glasba — 15.30 Za ženo in družino — 16.00 Solistična ura — 17.10 Popoldanski koncert — 18.30 J. Špicar: Sejam (zvočna igra v narečju) — 18.45 Kmečka oddaja — 19.15 „Pesem zate!“ — 22.30 Friedl Althaller in njegovi solisti.

RADIO LJUBLJANA

Sobota, 19. julij:

5.00 Pester glasbeni spored — 12.00 Iz opernega sveta — 12.40 Zabavna glasba — 13.00 Igra Srečko Dražil s svojim ansambлом — 13.20 Zabavne melodije — 15.10 Zabavna glasba — 15.30 Zdravstveni nasveti — 16.00 Po naši lepi deželi: 500 let mesta Celja — 17.00 Uganite kaj igramo! — 18.00 Urednikova beležnica in pionirska pošta — 19.00 Okno v svet — 19.40 Zabavna glasba — 20.15 Narodne pesmi poje Franc Koren, s harmoniko spremlja Avgust Stanko — 20.30 45 veselih minut — 21.15 Za dobro voljo, ples in razvedrilo.

Nedelja, 20. julij:

6.00 Pester glasbeni spored — 6.30 Pregled tiska — 8.00 O športu in športnikih — 9.40 Koncertni valčki — 11.00 Od pravljice do pravljice — 11.30 Igra Orkester Radia Ljubljana — 12.15 Slovenske narodne pesmi — 12.40 Zabavna glasba — 13.10 Zeleli ste — poslušajte! — 15.30 Za naše kmetovalce — 16.00 Ciril Kosmač: Na svoji zemlji, radijska igra — 18.15 Polke in valčki — 18.30 Igra godba na pihala Ljubljanske garnizije — 19.10 Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana — 20.55 Prijetno zabavo!

Ponedeljek, 21. julij:

5.00 Pester glasbeni spored — 12.00 Pojo slovenski zbori — 12.40 Zabavna glasba — 14.40 Trije valčki Johanna Straussa — 15.10 Zabavna glasba — 19.15 Filmske melodije — 19.40 Zabavna glasba — 20.00 Naši zbori pojo — 20.30 Vasja Ocvirk: Če bi padli oživel... (radijska igra).

Torek, 22. julij:

6.00 Pester glasbeni spored — 8.00 Ob dneh vstaje leta 1941 — 10.00 Dopoldanski vokalno instrumentalni koncert — 11.10 Slovenske narodne pesmi — 12.00 Zabavna glasba — 13.00 Za pionirje — 15.30 Igra Vaški kvintet, pojeta Rezika Koritnik in Sonja Hočevar — 18.40 Poje komorni zbor studija Maribor pod vodstvom Ferda Pirca — 19.20 Od melodije do melodije — 20.30 Bogomir Magajna — Partizanske humoreske.

Kupim
vsako množino malin
Iščem
nakupovalce za maline

Tovarna pijač

Franc Amlacher

Celovec—Klagenfurt

Pischeldorferstrasse 16

Starši, pozor!

Zvedeli smo, da organizirajo nekateri avstrijski starši iz Celovca in Borovelj na svojo lastno pobudo dvodnevni avtobusni izlet k svojim otrokom v počitniško kolonijo v Sušak. Stroški za ta izlet, ki bo dne 27. in 28. t. m. bodo znašali za vsako osebo približno: za vožnjo tja in nazaj okrog 90.— šilingov, prenočišče okrog 50.— šil., koleki za skupni potni list in vizo okrog 15.— šil.

Iz vrst slovenskih staršev je bila izražena želja, da bi tudi ti organizirali tak izlet k svojim otrokom v Opatijo in da bi jim pri tem pomagala Zveza slovenskih žena v Celovcu. Jasno je, da je naša organizacija radevolje pripravljena za to. Izlet bi se lahko izvedel v soboto dne 2. VIII. ob 3. uri zjutraj iz Celovca. Izlet pa bi izvedli le, če se najkasneje do 24. t. m. prijavi vsaj 25 udeležencev, ki nam morajo do tega dne oddati ali poslati svoj potni list ali pa osebno izkaznico „Identitätsausweis“ in takozvano „Eidesstattliche Erklärung“, hkrati pa 150.— šil. za vožnjo, potno dovoljenje in ostale stroške, ki bodo približno enaki, kakor za omenjeni izlet, ki ga pripravljajo nemški starši. Za prehrano in druge osebne potrebe mora seveda dodatno skrbeti vsak udeleženec sam. Opozorjamo pa še enkrat, da izleta ne bo mogoče izvesti, če se prijavi manj kot 25 udeležencev, ker bi se stroški za vsako osebo tedaj še občutno zvišali.

Zveza slovenskih žena.

KINO-PREDSTAVE

CELOVEC

Carinthia

Od 22. do 24. julija:

Ihr grosser Fall

Peterhof

Od 22. do 24. julija:

Erpresst

KRIVA VRBA

19. in 20. julija:

Goldschmuggel nach Virginia

21. in 22. julija:

Die glücklichste Ehe der Welt

VELIKOVEC

21. in 22. julija:

Leidenschaft im Dschungel

TRŽNE CENE

V četrtek, dne 17. julija, so na celovškem trgu prodajali:

letošnji novi krompir kg po šil. 1.70 do 1.80 kumare kg po 3.50 do 4.— šil., zelene štranklje kg po 4.— do 5.— šil., rumene holandske štranklje kg po 6.— šil., zelje v glavah kg po 2.— do 2.50 šil., ohrovit kg po 3.— šil., rdečo peso kg po 2.50 šil., glavnatu solato kg po 2.50 do 3.— šil., karfijolo kg po 2.— šil., čebulo kg po 4.— šil., proso kg po 3.60 šil., ješprenj kg po 4.50 šil., koruzni zdrob kg po 3.50 šil., koruzno moko kg po 3.— šil., kokošjo krmo kg po 3.60 šil., jajca komad po 1.10 do 1.20 šil.

KRAJŠO RIBO ALI DALJŠO PELERINO

Goethejev kuhar je nekoč ukradel ribo in jo skril pod pelerino. Ker pa je bila pelerina prekratka, riba pa predolga, je njen rep mohl izpod pelerine. Goethe je skozi okno to opazil in zaklical:

„Hej, prijatelj!“

„Kaj želite, gospod?“ je vprašal prestrašeni kuhar.

„Glejte, da boste v bodoče ukradli manjšo ribo ali pa ogradili daljšo pelerino, če že mislite ukrasti večjo ribo. Za danes vam oprostim.“

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H., Klagenfurt. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt, 2. Postschleifbach 17.